

Sisältö

Yritysesittely	4-6
Vuosi 2002 lyhyesti	7
Toimitusjohtajan katsaus	8
Kaupallinen toiminta	11
Teollinen toiminta	12
Broilertalo Oy	13
Raaka-ainehankinta ja ohjaus	13
LSO Foods Oy	15
Food Kuljetus Oy	16
Henkilöstö ja toimintakulttuurin kehittäminen	16
Toimintajärjestelmä	19
Toiminta Baltiassa	20
Hallituksen toimintakertomus	22-25
Tunnusluvut	26-28
Omistajatiedot	29
Tuloslaskelma	30
Tase	31-32
Kassavirtalaskelma	33
Tilinpäätöksen liitetiedot	34-46
Hallituksen ja toimitusjohtajan allekirjoitukset	47
Tilintarkastuskertomus	47
Tiedotteita	48-49
Svensk resumé	50-54
Yhtiön hallinto	55-57
Yhteystiedot	58

Toiminta-ajatus

Me HK Ruokatalossa tuotamme taloudellista lisäarvoa omistajillemme yhdistämällä ruo-

kien laatutietoisien tuotannon, henkilöstön ammattitaidon, vahvat tuotemerkit sekä kuluttaja- ja asiakaslähtöisen toiminnan.

TALOUDELLISET TAVOITTEEMME JA LINJAUKSEMME

Sijoitetun pääoman tuotto:	yli 13 prosenttia
Oman pääoman tuotto:	yli 15 prosenttia
Omavaraisuusaste:	yli 40 prosenttia
Liikevaihdon kasvu:	yli 5 prosenttia vuodessa
Ulkomainen laskutus:	yli 30 prosenttia liikevaihdosta
Osinkopolitiikka:	vähintään 30 prosenttia nettotuloksesta

Konsernin rakenne

Yhtiökokous

HK Ruokatalo Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään keskiviikkona 9.4.2003 klo 13.00 yhtiön pääkonttorissa Turussa, osoite Kaivokatu 18. Valtakirjojen tarkastus alkaa klo 12.00. Kokoukseen tulee ilmoittautua 3.4.2003 klo 16.00 mennessä joko kirjallisesti osoitteella HK Ruokatalo Oyj, Yhtiökokous, PL 50, 20521 Turku tai telefaxilla numeroon (02) 2676102 tai puhelimitse numeroon (02) 2676111 / Yhtiökokous.

Yhtiökokoukseen voivat osallistua ne osakkeenomistajat, jotka 28.3.2003 ovat merkittynä Suomen Arvopaperikeskus Oy:ssä pidettävään omistajaluetteloon. Myös osakkeenomistajalla, jonka osakkeita ei ole siirretty arvo-osuusjärjestelmään, on oikeus osallistua kokoukseen edellyttäen, että hän oli rekisteröity yhtiön osakerekisteriin ennen 1.11.1997. Hänen on lisäksi esitettävä yhtiökokouksessa osakekirjansa tai muu selvitys siitä, että osakkeiden omistusoikeutta ei ole siirretty arvo-osuustilille.

Osingonmaksu

Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että tilikaudelta 2002 jaetaan osinkoa 0,27 euroa osakkeelta. Yhtiökokouksen päättämä osinko maksetaan niille osinkoon oikeutetuille osakkeenomistajille, jotka ovat merkittynä omistajaluettelossa 14.4.2003. Osinko esitetään maksettavaksi heille 23.4.2003. Niille osakkeenomistajille, jotka eivät ole siirtäneet osakkeitaan arvo-osuusjärjestelmään osingonjaon täsmäytyspäivään 14.4.2003 mennessä, osinko maksetaan sen jälkeen, kun osakkeet on siirretty arvo-osuusjärjestelmään.

Omistajaluettelo

HK Ruokatalo Oyj:n omistajaluetteloa hoitaa Suomen Arvopaperikeskus Oy, Fabianinkatu 14, 00130 Helsinki. Arvopaperikeskuksen palvelunumero kotimaassa on 0800 180 500.

Mahdolliset osoitteen ja henkilötietojen muutokset pyydämme tekemään suoraan oman arvo-osuustilinne pitäjälle.

Taloudellinen informaatio ja vuosikertomusjakelu

HK Ruokatalo -konserni julkaisee vuosikertomuksen huhtikuussa sekä lisäksi kolme osavuositarkastusta. Tammi-maaliskuun osavuositarkastus ilmestyy 28.4.2003, tammi-kesäkuun tarkastus 11.8.2003 ja tammi-syyskuun tarkastus 28.10.2003. Vuosikertomus ja osavuositarkastukset julkaistaan suomeksi ja englanniksi ja ne ovat luettavissa yhtiön internet-sivulla www.hk-ruokatalo.fi, jonne tulevat myös yhtiön pörssitiedotteet.

Painettu vuosikertomus postitetaan automaattisesti niille osakkeenomistajille, jotka omistavat vähintään 250 osaketta ja jotka on merkitty yhtiön omistajaluetteloon Suomen Arvopaperikeskuksessa.

Osavuositarkastukset julkaistaan pörssitiedotteen muodossa ja ne ovat luettavissa HK Ruokatalon internet-sivulla. Lähetämme pyydetessä kopion osavuositarkastuksesta postitse tai liitetiedostona sähköpostitse.

Vuosikertomuksia ja osavuositarkastuksia voi tilata internet-sivumme Yhteystiedotkohdan kautta tai osoitteella HK Ruokatalo Oyj, Viestintä, PL 50, 20521 Turku tai puhelimitse (02) 2676111 / Viestintä tai telefaxilla (02) 2676102 tai sähköpostitse hk.viestinta@hk-ruokatalo.fi

SUOMI

Turku • Vantaa • Forssa • Tampere • Riihimäki

Eura • Säkyä

Forssa

Mellilä

Turku

VIRO

RAKVERE

Rakvere

Viiratsi

Loo

LATVIA

Riika

Riika

LIETTUA

Vilna

"Selingas"

Vilna

PUOLA

Tarnów • Jarosław • Dębica

SUOMI

Tampere

Eura
Säkyä

Mellilä

Forssa

Riihimäki

Turku

Vantaa

Pietari

VIRO

Tallinna

Rakvere

Viiratsi

LATVIA

Riika

LIETTUA

Vilna

PUOLA

Czyżew

Warszawa

Sokołów

Koło

Vuosi 2002 lyhyesti

Taloudelliset tavoitteet

Vahva myönteinen kehitys leimasi HK Ruokatalon liiketoimintaa sekä kotimaassa että Baltiassa.

Liikevaihto 633,4 miljoonaa euroa (+8,3 %) ja tulos 26,5 miljoonaa euroa (+37,9 %).

Konserni saavutti 1990-luvulla asettamansa tavoitteet kannattavuudelle, vakavaraisuudelle, kasvulle ja kansainvälistymiselle.

Toiminnalliset ratkaisut

Strategisesti tärkeä laajentuminen Puolaan. Vähemmistöosakkaaksi Puolan suurimpaan liha-alan yritykseen Sokolówiin.

Päätös Koiviston Teurastamo Oy:n ostamisesta.

Lihamäärät kasvussa Forssassa - jäähdytystiloja laajennettiin, käsittely tehostuu.

Asiakkaiden odotukset

Toimitusvarmuuden parantaminen toi tulosta, asiakkaiden tyytyväisyys kasvoi.

HK Ruokatalo jatkoi markkinajohtajana päätuoteryhmissään lihavalmisteissa ja siipikarjatuotteissa. Asema kotimaisen raaka-aineen hankkijana ja käyttäjänä vahvistui.

Henkilöstön panos

Uudenlainen työn tekemisen tapa on omaksumisvaiheessa. Tiimit vetäjiineen keskeisellä sijalla.

Positiivinen asenne ja sitoutuminen tavoitteisiin paransi kilpailukykyä.

Henkilöstö teki yli 2.000 aloitetta työn ja työyhteisön kehittämiseksi.

Toimitusjohtajan katsaus

Lähtökohdat vuodelle 2002 olivat suotuisat. HK Ruokatalo oli vakiinnuttanut asemansa EU-jäsenyydestä johtuneiden toimintaympäristön muutosten jäljiltä, kannattavuus oli paranemassa ja kansainvälistyminen käynnissä. Suomen lihateollisuudessa tulokset ovat yleisesti vahvistuneet ja tunnusluvut parantuneet, vaikka menestyneimpiin teollisuudenaloihin onkin vielä matkaa.

Lihatuotteiden kokonaiskysynnän kasvu Suomessa vuonna 2002 jäi vaatimattomaksi. Sian- ja naudanlihassa oltiin edellisvuoden luvuissa, mutta siipikarjatuotteiden kulutuksen 6 prosentin lisäys piti tilastot lievästi plussalla. Sitä vastoin Baltian maissa kysynnän kasvu jatkui verrattain ripeänä.

Suomessa lihan alkutuotanto lisääntyi noin 5 prosenttia ja HK Ruokatalo -konserni vahvisti asemiaan kotimaisen raaka-aineen käyttäjänä. Suomessa käytimme raaka-aineena 124 miljoonaa kiloa lihaa ja Baltiassa 44 miljoonaa kiloa.

Helsingin pörssissä elintarviketeollisuuden osakekurssit kehittivät yleiseen markkinatilanteeseen nähden kohtalaisesti. Toimialan osakekurssit vahvistuivat vuoden aikana keskimäärin runsaat kuusi prosenttia. HK Ruokatalo oli jo toisena vuotena peräkkäin pörssin vahvimpia nousijoita. Sen osakekurssi vahvistui 80 prosenttia. Lähes yhtä paljon kallistui Rakvere Lihakombinaatin osake Tallinnan pörssissä.

Panostamme edelleen voimakkaasti toiminnan kehittämiseen. Tähtäämme alamme laatujohtajaksi ja kannattavimmaksi yritykseksi markkinajohtajuudella, johtavilla tuotemerkeillä ja hyvällä osaamisella. Panostamme voimakkaasti koko henkilöstön valmentamiseen parantaaksemme ammattiosaamista, prosessien ymmärtämistä ja vuorovaikutukseen perustuvaa johtamista. Näillä kehitystoimenpiteillä varmistamme henkilöstön hyvinvoinnin ja motivaation.

Seuraavien vuosien aikana uudistamme perusprosessit ja kehitämme tuotteistomme alan parhaaksi. Otamme entistä paremmin selvää asiakkaiden ja kuluttajien tarpeista, tiedostamme ne ja vastaamme välittömästi. Kansainvälistyminen vahvistaa kasvua, kannattavuutta ja osaamista jatkossakin. Työvälineenä kehitämme ja käytämme yhdessä sovittua toimintajärjestelmää.

Baltian maissa, Virossa, Latviassa ja Liettuaassa, meillä on johtavat tuotemerkit. Panostimme vuoden 2002 aikana erityisesti kasvuun sekä Rakvere Lihakombinaat -konsernissa että Tallegg-konsernissa. Orgaaninen kasvu ja kannattavuuden kehitys olivat hyvät kummassakin yrityksessä. Molemmilla on myös hyvät valmiudet siirtyä uuteen toimintaympäristöön, kun Viro, Latvia ja Liettua piakkoin liittyvät Euroopan Unionin jäseniksi.

Vuoden lopulla laajensimme toimintaamme Puolaan hankkimalla runsaan 11 prosentin osuuden Puolan liha-alan markkinajohtajasta, Sokolówista. Yritys on varsin hyvässä kehitysvaiheessa ja sillä on jo kohtalaiset valmiudet hyödyntää muutoksia, joita EU:n laajeneminen tuo Puolalle ja keskiselle Itä-Euroopalle. Sokolówin suurin osakkeenomistaja on ruotsalainen Lantbrukarnas Riksförbund.

Kotimaassa teimme kesällä aiesopimuksen Koiviston Teurastamo Oy:n koko osakekannan hankkimisesta. Kauppa vahvistui lopullisesti tammikuussa 2003. Tarkoituksemme on päästä vähentämään ylikapasiteettia ja samalla välttämään merkittävältä investoinnilta.

HK Ruokatalo -konsernin liikevaihto vuonna 2002 oli 633,4 miljoonaa euroa. Tässä oli kasvua 48,5 miljoonaa euroa eli 8,3 prosenttia. Liikevoitto oli 32,7 miljoonaa euroa (26,1 miljoonaa euroa). Tulos ennen satunnaisia kasvoi 26,5 miljoonaa euroon (19,2 miljoonaa euroa). Osakekohtainen tulos parani 0,84 euroon edellisen vuoden 0,62 eurosta.

Luvut ovat hyvät, kun ne suhteutetaan yrityksen kymmenen viimeisen vuoden historiaan. Konserni on saavuttanut kannattavuutta, vakavaraisuutta, kasvua ja kansainvälistymistä koskevat tavoitteet, jotka se aikanaan 1990-luvulla asetti. Muuttuvassa ympäristössä tähtäin on kuitenkin jo korkeammalla.

Kotimaassa markkina-asemamme ja kannattavuutemme ovat tyydyttävällä tasolla ja kansainvälistyminen on onnistunut kannattavasti. Asiakkaidemme tarpeet ovat parhaillaan muutostilassa. Se edellyttää pidemmälle menevää yhteistyötä, prosessien ymmärtämistä yli yritysrajojen ja etsimistä entistä lähemmäs kuluttajia. Pyrimme olemaan tässä suhteessa edelläkävijöitä alallamme.

Vuoden 2002 pohjalta on hyvä jatkaa eteenpäin. Kiitän henkilöstöä, asiakkaita, omistajia, sopimustuottajia ja muita tärkeitä sidosryhmiämme, joiden kanssa yhteistyössä rakennamme suomalaista lihaketjua tilalta asiakkaalle.

Simo Palokangas

Kaupallinen toiminta

HK Ruokatalon kaupallinen ryhmä vastaa myynnistä kotimaan vähittäiskauppa- ja suurtalousasiakkaille, markkinoinnista, tuotekehityksestä ja viennistä.

Yhtiöllä on kaksi päätuotemerkkiä HK ja Kariniemen. HK-merkillä myydään lihavalmisteita, kuluttajapakattua lihaa ja valmiita ruokia. Kariniemen on siipikarjatuotteiden merkki. Popsi-merkillä myydään lihavalmisteita, lähinnä kuoretomia nakkeja. Lisäksi yhtiöllä on vahvoja ykkösmerkkejä eri tuoteryhmissä: HK Sininen, Kabanossi, Camping, Aito nakki, Herkku maksamakara, Amerikan pekoni jne.

MARKKINOINTI JA TUOTEKEHITYS

HK Ruokatalon markkina-asema kotimaassa vahvistui vuoden 2002 aikana erityisesti lihavalmisteissa ja siipikarjatuotteissa.

Kaupan terävöittäessä ketjujensa toimintamallia ja valikoimia tuoteryhmien ykkös- tuotteiden merkitys korostuu. Kaupan valikoimiin nousevat kaupan omien tuotemerkkien lisäksi tuoteryhmien ykkös- ja kakkostuotteet. HK Ruokatalolla on ykköstuotteita monissa tuoteryhmissä, kuten lenkkimakkaroiden, nakeissa, broilerisuikaleissa, grillimakkaroiden, pekonnissa, maksamakkaroiden, meetvursteissa, lihapöyryköissä, mikrokiusaus-annoksissa, raastetalaateissa ja tuoreessa sianlihassa.

Lihavalmisteissa HK-merkki vahvisti ykkösasemaansa. Erityisesti A-luokan grillimakkaroiden kulutus kasvoi, yleisessä luokassa kulutus pysyi ennallaan. Yhtiön Kabanossi-tuotemerkki on Suomen tunnetuin grillimakkarara. Nuorille aikuisille suunnatut lihaiset, pitkät Kabanossi Plus -grillimakkarat otettiin kesämarkkinoilla hyvin vastaan. HK Sininen lenkki® -tuotepereeseen keväällä 2002 tuotu HK Sininen lenkki Juusto vahvisti tuotepereen asemaa Suomen ostetuimpana lenkkinä.

Leivänpäällisten kulutuksen kasvu hidastui edellisistä vuosista, mutta markkinoille tuomamme ohuen ohuet viipaleet saivat hyvän vastaanoton. Esimerkkinä näistä on HK Ruokatalon kehittämä ja valmistama HK Ultrakevyt meetvursti. Se on modernin ajattelun mukainen, innovatiivinen tuote. Maultaan täyteläinen, mutta sisältää rasvaa vain 9 %, mikä on neljäsosa perinteisestä meetvurstista. HK Ultrakevyt meetvursti palkittiin tunnustuspalkinnolla Vuoden 2002 Tähtituote -kilpailussa.

Valmisruoissa keskityimme erityisesti kypsiin jauhelihatuotteisiin sekä pizzoihin ja siipikarjapohjaisiin paneroituihin tuotteisiin. Uutuuksina toimimme markkinoille uudentyyppe-

Katsaus yksiköiden toimintaan

set mikroateriat, joissa aterian osat on pakattu omiin lokeroihinsa.

Kertomusvuoden aikana HK Ruokatalo siirsi kuluttajapakatut lihat HK-tuotemerkin alle ja luopui aiemmin käyttämästään Kassler-merkistä. Samalla uudistimme kuluttajapakattujen lihojen tuotevalikoiman. Muutos onnistui, kuluttajapakattu sianliha kasvatti osuuttaan ja grillilihojen valikoima menestyi hyvin kesän grillisesonkina.

Myös siipikarjanlihassa menestys oli hyvä. Markkinoiden kasvu jatkui ja Kariniemen-tuotemerkki vahvisti asemiaan. Tuotevalikoiman runkona ovat kuluttajien suosimat laadukkaat perustuotteet. Niitä täydensimme lukuisilla uutuuksilla, joista erityisesti kesävalikoima saavutti suosiota. Suomalaiset ovat löytäneet siipikarjatuotteet myös grilleihin.

VÄHITTÄISKAUPPA- JA SUURTALOUS-MYYNTI

HK Ruokatalo vahvisti asemiaan niin vähittäiskauppa- kuin suurtalousmyynnissäkin. Yhtiö on alansa suurin yritys Suomessa vähittäiskauppamyynnillä mitattuna.

Kaupan rakenteen ja toimintatapojen muutokset ohjasivat edelleen myynnin organisaation ja toimintamallien kehittämistä. Viime vuosien painopiste on ollut oman ydinprosessin kehittämisen lisäksi yhteistyön syventämisessä kaupan eri ketjujen kanssa. Työn tuloksena asiakastyytyväisyys HK Ruokatalon toimintaa kohtaan on edelleen parantunut. Yhtiölle tärkeiden sesonkien myynti onnistui hyvin.

Sähköiset tilausjärjestelmät yleistyvät. HK Ruokataloon tulevista tilauksista jo yli 60 prosenttia tulee sähköisenä. Määrän odotetaan kasvavan entisestään. Tämä edellyttää nopeaa reagointikykyä koko tilaus-toimitus -ketjulta.

Tuotteiden valmistajiin kohdistuu jatkuvasti tiukkenevia odotuksia esimerkiksi palvelun ja tuotteiden hinnan suhteen. Tämä edellyttää teollisuudelta entistä tehokkaampia valmistusprosesseja sekä kuluttajia ja kaupaa kiinnostavia tuotevalikoimia, laadukkaita tuotteita ja houkuttelevia pakkauksia.

HK Ruokatalon asema suurtalousasiakkaiden tavarantoimittajana vahvistui kertomusvuonna. Toiminnan lähtökohtana olivat edelleen asiakkaiden tarpeet ja odotukset. Tuotevalikoimassamme se näkyi entistä pidemmälle ja -lostettujen tuotteiden kuten raakapakasteiden

”Se on aina ollut Sininen”

ja sous vide -menetelmällä kypsennettyjen lihojen tarjonnan kasvuna. Broilerissa ja kalkkunassa esittelimme Kariniemen merkillä useita keittiöiden työtä helpottavia uutuuksia.

Yhteistyössä asiakasketjujen kanssa haettiin kustannustehokkuutta logistiikan eri osalualueilla ja työ jatkuu muun muassa sähköisten tilausjärjestelmien kehittämisellä.

VIENTI

Yhtiön vienti Suomesta kasvoi sekä määrältään että arvoltaan. Kannattavuus oli kohtalainen, mutta heikompi kuin vuonna 2001, joka oli keskimääräistä parempi vuosi. Kannattavuuteen vaikutti ennen muuta sianlihan hintojen lasku Euroopassa markkinoiden normalisoiduttua edellisen vuoden eläintautiepidemioiden jäljiltä. Myös euron vahvistuminen suhteessa dollariin ja jeniin tuntui.

HK Ruokatalon sianlihan vienti lisääntyi tasaisesti koko vuoden. Erityisesti Japanissa kysyntä oli hyvä. Myös Venäjän vientimme kasvoi, vaikkakin dollaripohjainen kauppa ja lisääntynyt brasilialaisen sianlihan tarjonta Venäjällä painoivat hintoja.

Siipikarjanlihan vientimme kasvoi selvästi. Suurimmat toimitukset suuntautuivat edelleen Baltiaan ja Venäjälle. Viron vienti vaikeutui loppusyksystä viranomaismääräysten takia, mutta vastaavasti vienti Liettuaan kasvoi selvästi. Venäjälle viennin kannattavuutta heikensi halpa brasilialainen broileri. Tuoreen kulltajapakatun broilerin vienti Ruotsiin kehittyi edelleen suotuisasti, vaikka Ruotsin siipikarjamerkinat ovat suuren tuontipaineen vuoksi ajautuneet rakenteelliseen kriisiin.

Jalostevienti suuntautui aikaisempaan tapaan lähinnä Ruotsiin ja Viroon. Jalostekauppa Venäjälle oli edelleen vähäistä.

Teollinen toiminta

HK Ruokatalon tuotantoryhmään kuuluu kotimaan teollisuus siipikarja-alaan lukuun ottamatta sekä teollisuuden liittyvä lähettämölogistiikka. Tuotantoryhmän muodostavat yhtiön Forssan teurastamo sekä leikkaamot, lihavalmistaja ja valmisruokatehtaat, logistiikka ja jakelukeskukset.

TEURASTUS, LEIKKU JA LIHAN JATKOJALOSTUS

HK Ruokatalo on Suomen suurin sianlihan käsitelijä. Sen sijaan naudanlihan teurastuksen ja leikkauksen yhtiö teettää alihankintatyonä. Tästä syystä joulukuussa 2001 löydyntynyt suomalaislehmän bse-tapaus ei vaikuttanut Forssan teurastamomme toimintaan. Yhteistyö alihankki-

joiden ja muiden kumppaneiden kanssa eteni myönteisesti vuoden 2002 aikana.

Työnjaon tehostamiseksi emakkoteurastukset päätettiin keskittää tytäryhtiö Koiviston Teurastamo Oy:n tuotantolaitokseen Mellilään. Näin HK Ruokatalolta säästyy noin viiden miljoonan euron investoinnit Forssan tuotantolaitokseen, joka jatkossa keskittyy lihasikojen teurastukseen. Kasvavien lihamäärien käsitteilyn mahdollistamiseksi Forssassa muun muassa laajennettiin ruhojäähdyttämöä. Laajennus valmistui alkuvuonna 2003.

Teurastamon käyttöaste oli koko vuoden hyvä. Lisäksi kehitimme teurastamon työmenetelmiä koulutusprojektin avulla alkuvuonna 2002.

Myös leikkaamo saavutti sille asetetut kehitystavoitteet kertomusvuonna. Käsitellyt lihamäärät kasvoivat ja jalostusaste nousi. Lihanpakkaamon logistiikan ja seurantajärjestelmien kehittäminen lisäsi toimitusvarmuutta ja takasi siten osaltaan hyvän käyttöasteen. Myös lihanleikkaajien työmenetelmiä päivitettiin uusimman tietämyksen mukaisiksi koulutusprojektilla.

Tuoreen lihan jatkojalostus Forssassa ja Tampereella kehittyi positiivisesti. Tärkeää oli, että pystyimme reagoimaan asiakkaiden muutuviin tarpeisiin ja toiveisiin yhä paremmin.

LIHAVALMISTE- JA VALMISRUOKATEOLLISUUS

Vuonna 2000 aloitetut toimet lihavalmistajien ja valmisruokien tuotannon lisäämiseksi yhtiön tuotantolaitoksissa vaikuttivat myönteisesti kertomusvuoden aikana. Vantaan tehtaalla otettiin heinäkuussa käyttöön uusi tuotantolinja Amerikan pekonin viipaloinnissa.

Yhtiön jalostusteollisuuden kannattavuuden ja kilpailukykyyn parantamisessa oli keskeistä, edellisten vuosien tapaan, siirtymisen tiimimäiseen työskentelytapaan eri tuotantopaikkakunnilla ja osastoilla. Lisäksi jatkoimme valmistusprosessien sekä toiminnan tavoitteiden ja niitä kuvaavien mittareiden kehittämistä yhdessä henkilöstön kanssa.

LOGISTIikka

HK Ruokatalossa on useana vuonna parannettu logististen toimintojen laatua ja tehokkuutta. Jatkoimme toimitusvarmuutta lisääviä toimia ja ne tuottivat edelleen hyviä tuloksia. Pääpaino oli asiakastyytyvyyden parantamisessa vähentämällä virheitä ja kustannuksia. Kertomusvuonna otettiin käyttöön toimitusvarmuuden seurantajärjestelmä, jonka avulla toimintaa kehitetään edelleen. Yhteistyötä logististen toi-

”Lihaa säästämättä,
laadusta tinkimättä”

mintojen kehittämisessä tehtiin useiden sidosryhmien kanssa.

TOIMINNAN KEHITTÄMINEN

Vuonna 2002 kiinnitimme HK Ruokatalon tuotantoryhmässä huomiota erityisesti tuotannon ja logistiikan eri alueiden yhteistyöhön, koska se on tärkeä osa kotimaan ydinprosessiamme ”Tilalta-asiakkaalle”. Suurena apuna tässä oli toiminnan laatua ja varmuutta kuvaavien mittareiden käyttö ja edelleentarkentaminen.

Työyhteisön ja uuden toimintakulttuurin rakentaminen jatkui suunnitelmien mukaisesti tiiviisti koko vuoden. Uudistettu toimintakulttuuri on muodostumassa osaksi henkilöstön päivittäistä työrutiinia. Koko henkilöstöä koskeneet, neljä vuotta sitten käynnistetyt perusvalmennukset saatiin kertomusvuonna päätökseen. Valmennus loi edellytykset siirtyä tiimimäiseen toimintatapaan ja kehittää sitä edelleen. Projekti on keskeinen myös vuoden 2003 aikana.

Toiminnan kehittämisen tuloksena yrityskulttuuri on uudistunut, mikä on tuonut lisää luottamusta yrityksen sisälle ja sitä kautta parantanut toiminnan varmuutta ja laatua. Se puolestaan on selvästi lisännyt asiakkaiden tyytyväisyyttä ja yrityksen kannattavuutta.

Broilertalo Oy

Broilertalo Oy vastaa HK Ruokatalo -konsernissa siipikarjanlihan hankinnasta ja tuotannosta. Broilertalon valmistamia broilerin- ja kalkkunanlihatuotteita markkinoidaan Kariniemenmerkillä. Yhtiö on alallaan selkeä markkinajohtaja Suomessa. Sen tuotantolaitokset sijaitsevat Eurassa ja Säkylässä.

Siipikarjanlihan käyttö lisääntyi Suomessa edelleen. Kokonaiskulutus nousi vuonna 2002 jo 80,2 miljoonaan kiloon, mikä on kuusi prosenttia enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Broilerin käyttö lisääntyi nelisen prosenttia ja kalkkunan - matalammasta lähtötasosta johdun - peräti noin 24 prosenttia. Siipikarjanlihan kasvavan suosion perustana on terveellisyys, keveys ja trendikkyys. Kuluttajille on tarjolla erittäin monipuolinen valikoima luullisia ja luuttomia tuoretuotteita, jotka on helppo ja nopea valmistaa maistuviksi aterioiksi.

Tuotekehityksessä yhtiö panosti eniten kypsien siipikarjatuotteisiin sekä luuttomiin broilerfilee- ja koipireisilihatuotteisiin sekä kalkkunatuotteisiin.

Broilertalon sopimustuotantoa lisättiin vastaamaan kulutuskysynnän kasvua. Broilertalo Oy ja Satafood Kehittämisyhdistys ry. käynnistivät vuosille 2003–2005 ajoittuvan sii-

pikarjanlihantuotannon kehittämishankkeen, jonka tavoitteena on parantaa broilerin- ja kalkkunanlihan tuotannon kilpailukykyä. Kalkkunaketjun tuottajien kanssa vuonna 2001 aloitettu laatukäsikirjan rakentaminen saatiin päätökseen alkuvuonna 2002.

Tuotannon ja kulutuksen kasvu on vaatinut jatkuvia panostuksia tuotannon kehittämiseen. Broilertalon Säkyllän tuotantolaitoksen uudet kalkkunateurastus- ja leikkaamotilat otettiin käyttöön vuoden 2002 alussa. Euraan valmistui syksyllä lisätilaa luuttomien tuotteiden valmistamiseen.

Kansainvälistyvä kilpailu luo paineita kustannustehokkuuteen, ammatilliseen osaamiseen ja johtamiseen. Erilaisia toimintojen kehittämishankkeita on toteutettu ja toteutetaan parhaillaan kustannustehokkuuden parantamiseksi. Henkilöstön osaamiseen ja vuorovaikutukseen on panostettu koulutuksen ja työyhteisön kehittämisen avulla yhteistyössä HK Ruokatalo -konsernin muiden yksiköiden kanssa.

Broilertalon liikevaihdoksi muodostui 133,4 miljoonaa euroa, kun se vuotta aikaisemmin oli 126,0 miljoonaa euroa.

Raaka-ainehankinta ja ohjaus

Raaka-aineryhmä vastaa HK Ruokatalon Suomen yksiköiden raaka-aineen hankinnasta siipikarjaa lukuun ottamatta. Ryhmän tehtävänä on ohjata raaka-ainevirrat niin, että yhtiön teollisuuden tarvitsema liha on aina saatavilla. Keskeistä ryhmälle on sijoittaa tuleva liharaaka-aine mahdollisimman kannattavasti markkinoille. Lisäksi se ohjaa ja koordinoi konsernin yritysten välistä raaka-ainetarvetta ja -tasapainoa.

Raaka-aineryhmälle kuuluvat myös materiaali- ja tarvikeostot. Ostojen suunnittelu tarpeiden mukaisiksi, kilpailuttaminen ja konsernin synergiaetujen hankkiminen ovat tuoneet merkittäviä kustannussäästöjä.

Lihantuotanto kasvoi Suomessa vuonna 2002 kulutusta nopeammin. Sen seurauksena kotimaista raaka-ainetta riitti teollisuuden käyttöön myös sesonkiaikoina. Tuotannon kasvu on samalla lisännyt vientitarvetta.

HK Ruokatalo käyttää tuotteissaan vain suomalaista lihaa. Konsernin raaka-ainetarve lisääntyi kertomusvuonna lähes seitsemän miljoonaa kiloa edellisestä vuodesta. Omien yhtiöiden hankkimat teurasmäärät kasvoivat merkittävästi kaikissa lihalajeissa. Sianlihan hankinta lisääntyi yli neljä miljoonaa kiloa (+ 7,2 %), kun koko maan tuotannon lisäys oli kuusi prosenttia. Konsernin naudan hankinta kasvoi peräti 1,3 miljoonaa kiloa (+ 8,4 %) koko maan tuotannon lisäyksen ollessa prosen-

tin luokkaa. Kulutuksen kasvun vauhdittamana siipikarjanlihan hankinta lisääntyi 11,3 prosenttia, mikä on noin kaksi prosenttiyksikköä enemmän kuin koko maan kasvu.

Omien yhtiöiden kasvavista lihanhan-

kintamääristä johtuen tarve lihan ostoihin muualta Suomesta väheni. Täydennysostoja teimme neljän miljoonan kilon verran. HK Ruokatalo -konsernin liharaaka-ainetase oli tasapainoinen koko vuoden.

Konsernin Suomen yksiköiden lihatase

HK Ruokatalo -konsernin Suomessa toimivien yksiköiden lihan hankinta ja ostot 2002 (miljoonaa kiloa)

	miljoonaa kiloa	osuus konsernin lihan käytöstä, %
Oma teuraseläinhankinta Suomesta		
-Sika	64,6	52,1
-Siipikarja	39,5	31,9
-Nauta	15,8	12,7
-Muut	0,0	0,0
Oma hankinta yhteensä	119,9	96,7
Ostot Suomesta	4,0	3,3
Lihaa Suomesta yhteensä	123,9	100,0
Tuonti omaan teollisuuteen	0,00	0,0
Tuonti välitettäväksi muille	0,04	0,0
Lihankäyttö yhteensä	123,9	100,0

Oma teuraseläinhankinta käsittää LSO Foodsin, Broilertalon ja Helanderin Teurastamon sekä Pouttu Foodsin HK Ruokatalolle hankkiman lihan.

Lisäksi Rakvere Lihakombinaat -konserni ja Tallegg-konserni hankkivat omaa toimintaansa varten yhteensä 43,6 miljoonaa kiloa lihaa. Kun se lisätään Suomen yksiköiden lukuihin, koko HK Ruokatalo -konsernin lihataseen loppusumma nousee 167,5 miljoonaan kiloon.

LSO Foods Oy

LSO Foods Oy hankkii konsernille elävää liharaaka-ainetta siipikarjaa lukuun ottamatta. Hankinta perustuu tuottajien kanssa tehtyihin tuotantosopimuksiin. Yhtiö tarjoaa lihantuottajille luotettavan ja kilpailukykyisen välitys- ja teuraseläinten markkinakanavan ja suorittaa neuvontaa, jolla tuetaan alkutuotannon kehittämistä maataloilla. Lisäksi yhtiö vastaa eläinkuljetuksista. Päätoimialueena ovat Etelä-Suomen maakunnat, Pohjanmaa sekä Keski-Suomi.

Sianlihan tuottajahinta oli laskussa koko EU:n alueella, niin myös Suomessa. Vuoden lopulla tuottajahinta oli meillä noin 25 senttiä kilolta alempana kuin vuoden alussa. Merkille pantavaa on toisaalta, että tuottajahinta pysytteli meillä koko ajan unionin keskihinnan yläpuolella. Vuoden lopulla Suomessa maksettiin sianlihasta tuottajalle noin 10 senttiä kilolta enemmän kuin EU:ssa keskimäärin. Naudanlihan tuottajahinta oli Suomessa vakaa koko vuoden. Hintojen elpyminen vuoden 2001 lopun bse-kohun aiheuttamasta laskusta oli hidasta ja

naudan keskihinta jäi edellisvuotta alemmaksi. Myös EU:ssa naudan keskituottajahinta oli melko vakaa. Nuoren naudan keskihinta Suomessa ylitti hieman EU:n keskihinnan, mutta lehmän tuottajahinta jäi alle.

HANKINTA JA NEUVONTA

HK Ruokatalo -konserni saa hiukan yli puolet kaikesta tarvitsemastaan liharaaka-aineesta LSO Foodsin hankkimana, sian- ja naudanliharaaka-aineesta jopa 80 prosenttia. Sekä sianlihan että naudanlihan hankinta kasvoivat kertomusvuonna merkittävästi ja LSO Foodsin hankinnan kokonaismääräksi muodostui 66,8 miljoonaa kiloa.

Sianlihan tuotanto Suomessa lisääntyi yli kuusi prosenttia ja naudan tuotantokin prosentin. LSO Foods toimitti välitysporsaita 13,9 prosenttia enemmän ja välitysvasikoita 20,3 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna, mikä ennakoii raaka-ainemäärien kasvavan myös vuonna 2003.

”Pitää syödä hyvin, että jaksaa ”

”Kananpoikaa kotitalalta”

LSO Foodsin lihantuotannon kehittämishanke ”Uudet tuulet” eteni suunnitellusti. Hankkeella tehostetaan nykyisiä tuotantomalleja, edistetään uusien tuotantomallien käyttöön ottoa sekä kannustetaan tuottajia rakennekehitykseen ja investointeihin. Tämä on erittäin tärkeää kotimaisen raaka-aineen saatavuuden turvaamiseksi.

Vireillä on useita investointihankkeita, joista osa lihantuottajien yhteisiä. Työtä on edelleen tehtävä, jotta vireillä olevat suunnitelmat toteutuvat. Tavoitteena on lisätä tuotannon tehoa selkeästi ja siinä suhteessa tulokset ovat lupaavia. Hankkeen antaman tiedon ja kokemuksen myötä olemme asettaneet selkeät kasvutavoitteet raaka-ainepohjan kasvattamiseksi turvaamaan HK Ruokatalolle kotimaisen raaka-aineen saannin.

Raaka-ainemäärien kasvun turvaamisen ohella toinen keskeinen kehittämiskohde LSO Foodsissa on tehokas ketjuohjaus. Sen avulla ennakoimme raaka-aineen tarjontaa ja pystymme tarkemmin hallitsemaan raaka-ainetarjonnan oikean mitoituksen ja ajoituksen. Ketjuohjauksen merkitys lihaketjun tehokkaan toiminnan osana kasvaa edelleen.

Sikatilojen Kassler-laatu- ja turvallisuus-osa LSO Foodsin toimintaa. Sen kautta tulevan sianlihan määrä on vakiintunut puoleen koko sianlihan hankinnastamme. Välitysporsaista yli 90 prosenttia tulee Kassler-tiloilta. Laatu- ja turvallisuus-osa LSO Foodsin tavoitteena on tuottaa kannattavasti suomalaista liharaaka-ainetta HK Ruokatalon tarpeisiin. Laatu perustuu tuotanto-olosuhteiden optimointiin ketjuun kuuluvilla sopimuksilla, ennalta ehkäisevään eläinterveydenhuoltoon sekä terveisiin, tuottaviin ja hyvinvointiin eläimisiin.

LSO Foods on edelläkävijä sähköisen liiketoiminnan hyödyntäjänä lihan hankinnassa. Noin 80 prosenttia teurassioista ja puolet teurasnaudoista ilmoitetaan hankintajärjestelmään sähköisesti. Sähköisen liiketoiminnan kehittäminen tuo kustannustehokkuutta ja samalla pystymme tarjoamaan sopimustuottajille lisäarvopalveluja.

UUDET YHTEISTYÖYRITYKSET

LSO Foods oli vuoden aikana perustamassa kahta yhteisyritystä. Näistä Finnpig Oy perustettiin keuhkokuumeen A-tuottajat Oy:n kanssa kehittämään eläinaineksen jalostusta ja risteystoimintaa sianlihan tuotannossa. Tarkoituksena on kehittää eläinainesta kuluttajien ja lihateollisuuden tarpeisiin niin, että se takaa myös lihantuottajille edellytykset kilpailuky-

kyiselle ja kannattavalle tuotannolle.

Marraskuussa LSO Foods ja yrittäjä Pentti Ylinampa perustivat Lounaisfarmi Oy -nimisen yhtiön. Yhtiö myy rehuosia ja -seoksia sekä rehustustietämystä lihantuottajille. Lisäksi se tarjoaa lihantuotannossa tarvittavaa rehustusteknologiaa ja pientarvikkeita.

Food Kuljetus Oy

Food Kuljetus Oy palvelee HK Ruokatalo -konsernin sisäisiä ja ulkoisia asiakkaita. Tämä tapahtuu joidenkin kuljetusten osalta kokonaisvastaavasti, eräissä tapauksissa resurssi-, taksa- tai koordinoitavasti. Hankinta- ja vientikuljetukset hoidetaan operatiivisesti omista toimintayksiköistään.

Food Kuljetus hoitaa konsernin raaka-aineiden ja valmiiden tuotteiden kuljetukset tuotantolaitoksille ja niiden välillä sekä terminaaleihin, samoin kuljetukset kaupan keskusliikkeiden jakeluterminaaleihin tai suoraan kauppoihin kokonaisvastaavasti. Vuoden 2002 aikana jakelua siirtyi edelleen kaupan ohjaukseen. Oman jakelun osuus volyyminä oli vuoden lopussa 30 prosenttia.

Yhtiö teetti ulkopuolisella asiantuntijalla selvityksen lähivuosien vaihtoehtoisista kuljetuslogistiikan toimintamalleista. Selvitystä käytetään pohjana strategiasuunnitelmien kehittämisessä ja näin varmistetaan, että kuljetuslogistiikka kaikilta osin tukee mahdollisimman hyvin konsernin ydinprosessia.

Vuoden lopussa yksinomaan konsernin ajossa olevien liikennöitsijöiden automäärä oli 70 autoa. Muita valtakunnallisia kuljetusliiketoiminnan sopimuskumppaneita oli 35.

Food Kuljetus Oy:n liikevaihto oli 13,1 miljoonaa euroa (12,6 miljoonaa euroa vuonna 2001).

Henkilöstö ja toimintakulttuurin kehittäminen

Konsernissa aloitettiin helmikuussa 1999 työyhteisön kehittämisprosessi, jonka tavoitteena on yrityksen kilpailukykyyn ja kannattavuuden jatkuva parantaminen. Parhaillaan prosessissa syvennyttään johtamiseen ja sen uudistamiseen. Haluamme siirtyä asteittain perinteisestä johtamisesta valmentavaan johtamiseen. Saman aikaisesti jatkamme edelleen henkilöstön tiimimäisen työskentelytavan kehittämistä.

Työyhteisön kehittämiseen olennaisesti liittyvän suoritusten johtamisjärjestelmän rakentaminen jatkui kertomusvuonna. Oman toiminnan onnistumista kuvaavien mittareiden

käyttöönottoa jatkettiin organisaation kaikilla tasoilla konsernin johdosta työtimeihin. Tavoitteen toteutumista seurataan säännöllisin väliajoin ja analysoinnin perusteella tehdään tarvittaessa korjaavia toimenpiteitä.

Vuoden aikana määritelimme henkilöstöstrategian, joka on osa konsernin laajempaa liiketoimintastrategiaa. Henkilöstöstrategiassa on suuntaviivat ja keinot sille, kuinka saamme HK Ruokataloon luovat huipputiimit, parhaat osaajat ja parhaan motivaation. Samassa yhteydessä perustimme yrityksen omasta henkilöstöstä koostuvan henkilöstöyksikön. Se vastaa kotimaan henkilöstön osaamisen kehittämistä sekä yrityksen toimintajärjestelmästä ja johtamiskulttuurista.

Johtamistaitojen kehittäminen näkyi myös koulutuksessa. Kaksi 25 hengen ryhmää aloitti vuoden aikana opinnot Johtamisen erityisammattitutkintoa (JET) varten. Esimiesroolin kehittämistä kohti valmentavaa johtamista tuimme jatkamalla esimiehille järjestettävää erityiskoulutusta muun muassa ongelmanratkaisutaitojen kehittämisessä.

Kehittämisprosessin tueksi järjestetty perusvalmennus päättyi keväällä 2002. Koko henkilöstö on nyt käynyt kolmipäiväisen tehovalmennuksen. Joissakin yksiköissä tiimien perustaminen on vielä kesken. Tiimitoiminnan tueksi ja edelleen kehittämiseksi kolmelle tuotantopaikkakunnalle nimettiin muutosvalmentajat.

Vuoden aikana oli käytössä kotimaan yksiköiden tulospalkkiojärjestelmä, jonka perusteella henkilöstölle maksetaan 1/3 käyttökatetavoitteen ylityksestä. Tulospalkkauksen kehittäminen jatkui palkitsemisstrategiassa määriteltävien tavoitteiden suuntaisesti. Tunnustuksena tehdystä kehittämisestä HK Ruokatalo vastaanotti kunniakirjan Teknillisen korkeakoulun Työpsykologian ja johtamisen laboratoriolta.

Toimintajärjestelmä

HK Ruokatalon toimintajärjestelmään kuuluu laadun- ja ympäristönhallinta sekä omavalvonta. Järjestelmä toimii sidosryhmien odotusten ja tarpeiden huomioon ottamisessa, toimintatapojen yhtenäistämässä, suunnitelmallisuuden luomisessa ja yhdessä sovittujen päämäärien saavuttamisessa.

LAADUNHALLINTA

HK Ruokatalolla, LSO Foodsilla ja Broilertalolla on koko tuotantoketjun kattavat ISO 9001 -

standardin mukaiset laatu- ja ympäristöjärjestelmän sertifiikaatit.

Vuoden 2002 aikana jatkoimme laatu- ja ympäristöjärjestelmän integrointia osaksi jokapäiväistä johtamista ja toimintaa. Koska kilpailukyvyyn liittäminen edellyttää toimintaketjuilta tehokkuutta, etsimme ja määrittelimme organisaatorajat ylittävät toimintaketjut eli prosessit. Ydinprosessimme on tilalta asiakkaalle -ketju.

Tuloskortin avulla strategia ja siihen liittyvät menestystekijät tavoitteineen viestitettiin konsernitasolta ydinprosessille ja edelleen koko organisaatioon. Edistymistä mittaamme neljästä eri näkökulmasta, ne ovat henkilöstön innovatiivisuus ja oppiminen, prosessit, asiakkaat/kuluttajat ja talous. Onnistuminen niissä kaikissa on tärkeää toiminnan jatkuvan parantamisen kannalta.

YMPÄRISTÖNHALLINTA

HK Ruokatalo haluaa tuottaa kuluttajille elintarvikkeita niin, että ympäristölle aiheutetaan mahdollisimman vähän haittoja. Tämä on osa yhtiön ympäristöpolitiikkaa. Siihen kuuluu myös Kansainvälisen kauppakamarin (ICC) kestävä kehityksen periaatteiden noudattaminen.

ISO 14001-ympäristösertifikaatin ovat saaneet kaikki tuotantopaikkakunnat Euraa lukuun ottamatta sekä tytäryhtiö Food Kuljetus Oy. Euran ympäristöjärjestelmän rakentaminen etenee.

Kertomusvuonna toteutimme paikakuntakohtaisia ohjelmia päämäärien saavuttamiseksi. Keskeistä oli muun muassa vedenkäytön vähentäminen, energian ominaiskulutuksen pienentäminen sekä jätevesien määrän vähentäminen ja laadun parantaminen. Jätteiden lajittelua kehittämällä nostimme hyödynnettäväksi kelpaavan jätemäärän osuutta, jolloin kaatopaikalle menevä jätemäärä edelleen väheni.

OMAVALVONTA

HK Ruokatalon jokaisella tuotantolaitoksella on lakisääteisiä vaatimuksia laajempi omavalvontajärjestelmä varmistamassa tuotteiden turvallisuutta ja laatua. Viranomaisten hyväksymä omavalvontamme perustuu tuotteiden, raaka-aineiden ja valmistusprosessien riskinarviointeihin ja niiden perusteella tehtyihin hallintaohjelmiin.

Vantaan, Forssan ja Euran laboratoriot seuraavat osaltaan laatuvaatimusten täyttymistä. Kaikilla niillä on FINAS-akkreditointi.

popsi®

”Hyvältä maistuu”

Toiminta Baltiassa

HK Ruokatalon ydinliiketoimintaan Baltiassa kuuluvat sianliha ja siipikarjanliha ja niistä jalostetut tuotteet. Sianlihassa konserni on markkinajohtaja Virossa ja Latviassa ja vahva myös Liettuassa. Siipikarjanlihassa HK Ruokatalo on markkinajohtaja Virossa ja markkinakakkonen Latviassa. Liettuassa konsernin valkoisen lihan liiketoiminta kasvaa ripeästi.

Maaillan epävakasta talouskehityksestä huolimatta Baltiassa talous kasvoi ja ostovoima vahvistui. Kokonaismarkkinat ovat hienoisessa kasvussa ja kasvun uskotaan jatkuvan. Aivan samoin kuin EU:n alueella, sianlihan hinta laski Baltiassa vuoden 2001 tasolta ja on liikunut pitkäaikaisen keskiarvon tuntumassa.

Kaupan rakennemuutos jatkui ja suuret ketjut vahvistivat asemiaan vähittäiskaupassa. Aikaisemmin tärkeän torikaupan merkitys on vähentynyt maiden harmonisoidessa käytäntöjään EU:n mukaisiksi. Suurkeittiösektori on ollut kasvussa ja suuntaus jatkunee samana.

Vaikka lihateollisuusyritysten määrä on vähentynyt, alan investoinnit olivat EU-tukien vauhdittamana suuret vuonna 2002. Kilpailutilanne on kiristynyt ja siksi kustannustehokkuuden ja uudistumiskyvyn merkitys kasvaa. Lisäksi Baltian valtioiden välillä ilmenee vielä, EU-sopimusten vastaisestikin, protektionismia, joka yritysten on otettava huomioon.

Konsernin Viron yhtiöt AS Rakvere Lihakombinaat ja AS Tallegg viimeistelivät tuotantolaitoksiaan EU-kelpoisuuden saavuttamiseksi. Vuoden päättyessä kummallakin oli kansallisten viranomaisten hyväksyntä ja hakeusten käsittely siirtyi EU:n komissioon.

AS RAKVERE LIHAKOMBINAAT

Rakvere Lihakombinaat lisäsi kertomusvuonna markkinaosuuttaan ja paransi taloudellista tulosta. Rakvere Lihakombinaat -konsernin liikevaihdoksi muodostui 78,4 miljoonaa euroa, mikä on kymmenen miljoonaa euroa eli 14,6 prosenttia enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Myynti kasvoi eniten Virossa, missä Rakvere vahvisti markkinajohtajan asemaansa erityisesti tärkeissä ruokamakkaroissa, mutta myös tuorelihassa. Yhtiön markkinaosuus vuoden lopulla oli noin 34 prosenttia. Myyntitavoitteen saavuttamista edistivät onnistuneet pakkausudistukset sekä lihanmyynnissä tiivis kehittämissyhteistyö asiakasyritysten kanssa. Logistiikka kehittyi suunnitellusti, toimintavarmuus parani ja sen myötä myös asiakastytyväisyys.

Toimintajärjestelmän kehittäminen eteni merkittävästi. ISO 9001:2000 laatujärjestelmä ja ISO 14001:1996 ympäristöjärjestelmä

saatiin valmiiksi ja Rakvere Lihakombinaatille myönnettiin sertifikaatit kummastakin vuoden 2003 alussa. Henkilöstön kehittäminen jatkui koko vuoden; Balanced Scorecard -johtamisjärjestelmä valmistuu käyttöön otettavaksi vuoden 2003 aikana.

Rakvere Lihakombinaat on myös huomattava lihantuottaja. Se sai kaiken lihavalmisteissa tarvitsemansa sianlihan tytäryhtiöltään AS Eksekolta. Viime vuosien investointien ja henkilöstön koulutuksen myötä Eksekon tehokkuus on merkittävästi parantunut. Yhtiö sai kertomusvuonna ISO 9001:2000 sertifikaatin ja tavoittelee ympäristösertifikaattia vuoden 2003 aikana.

Rakveren tytäryhtiön A/s Rigas Miesnieksin ykkösasema Latvian lihavalmistemarkkinoilla vahvistui edelleen. Varsinkin ruokamakkaroiden myynti kehittyi hyvin ja myös lihan myynnissä saavutettiin tavoitteet. Taloudellinen tulos parani. Rigas Miesnieksille myönnettiin kertomusvuonna sekä ISO 9001:2000 sertifikaatti että HACCP laatustandardi DS 3027:1997. Latvialaisyhtiössä siirryttiin Balanced Scorecard -johtamisjärjestelmään.

HK Ruokatalo -konsernille kuuluvan liettualaisen Klaipedos Maistas -tuotemerkin liiketoiminta on lähtenyt käyntiin ja myyntivolyymi Liettuassa kasvoi suunnitelmien mukaisesti.

AS TALLEGG

Broilerimarkkinat kehittyivät myönteisesti ja kulutus kasvoi vahvasti kaikissa Baltian maissa. Myös hintataso pysyi varsin tyydyttävänä erityisesti Virossa ja Latviassa. Liettuassa sen sijaan kilpailutilanne on kovempi ja hintaheilahtelut suurempia.

AS Tallegg keskittyi kertomusvuonna vuonna Viron ja Latvian markkinoihin. Yhtiö pystyi vahvistamaan johtavaa asemaansa Virossa ja kasvatti merkittävästi osuuttaan Latvian tuorebroilerin markkinoista. Liettuassa markkinaosuus pysyi ennallaan.

Liiketoimintastrategiansa mukaisesti Tallegg lisäsi edelleen broilerin tuotantomääriä. Tämä edellytti investointeja kasvatushalliin ja teurastamoon. EU-kelpoisuuteen tähtäävät investoinnit teurastamossa ja lihanjalostuksessa saatiin päätökseen. Vahvistaakseen asemaansa Liettuassa Tallegg hankki loppuvuonna enemmistön sikäläisestä UAB Selingasista.

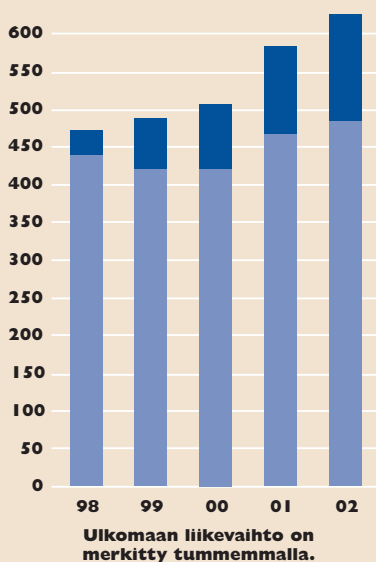
Talleggin munaliiketoiminta muodosti 16 prosenttia kokonaisliikevaihdosta. Tytäryhtiö Eesti Munatooted on jalostettujen kananmunatuotteiden markkinajohtaja Virossa.

Talleggin liikevaihto kasvoi 32,9 miljoonaa euroon, mikä oli 5,9 prosenttia enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

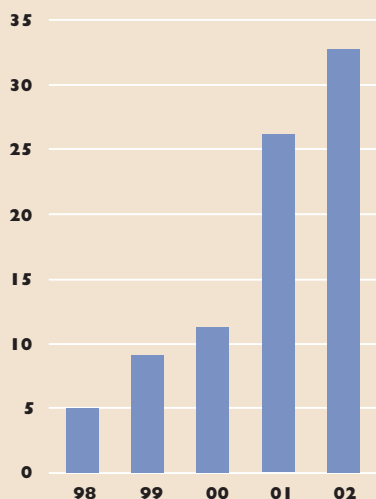

Hallituksen toimintakertomus 1.1.-31.12.2002

Liikevaihto
(milj. euroa)

Liikevoitto
(milj. euroa)

Vahva myönteinen kehitys leimasi HK Ruokatalon liiketoimintaa vuonna 2002 sekä kotimaassa että Baltiassa. Kehitys perustui pitkälti edellisenä vuonna asetettujen tavoitteiden ja valintojen toteuttamiseen. Merkittäviä uusia linjauksia ei vuoden aikana tarvittu.

Avas Puolaan

Syksyllä HK Ruokatalo laajensi toimintaansa Puolaan menemällä osakkaaksi Puolan suurimman liha-alan yritykseen Sokolówiin. Tämän strategisesti tärkeän ratkaisun myötä HK Ruokatalosta tuli pörssinoteeratun Sokolówin kolmanneksi suurin omistaja 11,1 prosentin osuudella. Samalla HK Ruokatalo sai edustajansa yhtiön hallitukseen.

Sokolów on merkittävä sianlihan jalostaja, mutta myös vahva siipikarjanlihassa ja lisäksi ainoa, joka toimii koko maan laajuisesti. Voimakkaan kehittämissuunnan viime vuosina toteuttaneella yhtiöllä on viisi modernisoitua tuotantolaitosta eri puolilla Puolaa. Niillä on EU:n viranomaisten ja Yhdysvaltain maatalousministeriön (USDA) vientihyväksyntä.

Sokolówin liikevaihto vuonna 2001 oli noin 217 miljoonaa euroa ja se työllistää 3.400 henkeä. Osakekauppaa selostetaan jäljempänä kohdassa ”Osakkaaksi Sokolówiin”.

Toiminnalliset muutokset vähäisiä

Broilertalo siirsi kalkkunateurastukset Köyliöstä Säskylään tehdaslaajennuksen valmistuttua Säskylässä vuoden alussa. Virossa puolestaan AS Linnulihatooted luovutti teollisen tuotantonsa syyskuussa Järlepasta Rakvereen. Pienen tehtaan laittaminen EU-kuntoon olisi ollut turhaa, koska Rakvere Lihakombinaat pystyy hoitamaan tuotannonlisäyksen ilman investointeja.

HK Ruokatalo ja Atria Oyj luovuttivat lemmikkieläinruokien tuotantonsa perustamal-

leen yhteisyritykselle, Best-In Oy:lle. Tarkoituksena on näin tehostaa tuoreiden koiran- ja kisanruokien tuotekehitystä, valmistusta ja markkinointia. Kuopiossa sijaitseva tehdas aloitti toimintansa toukokuussa.

Keväällä aloitti myös Finnpig Oy, jonka tehtävänä on edistää eläinaineksen jalostusta ja risteystoimintaa sianlihantuotannossa. Finnpigin omistavat puoliksi hankintayhtiöt LSO Foods Oy ja A-tuottajat Oy.

Tytäryhtiö LSO Foods Oy myi rehu- ja tarvikkevälityksensä marraskuun alussa toimintansa aloittaneelle Lounaisfarmi Oy:lle, josta LSO Foods omistaa 40 prosenttia.

Kesäkuussa HK Ruokatalo solmi aiesopimuksen Mellilässä toimivan Koiviston Teurastamo Oy:n koko osakekannan ostamisesta. Järjestely valmistui osapuolten asettaman aikataulun mukaisesti tammikuussa 2003. Ratkaisu mahdollistaa jatkossa tehokkaan työnjaon luomisen Mellilän ja Forssan teurastamoiden kesken.

Kesällä HK Ruokatalo ja Ruotsin maataloustuottajien keskusjärjestö Lantbrukarnas Riksförbund tutkivat mahdollisuuksia yhteisen pohjoismaisen siipikarjayhtiön perustamiseen. Molempia kiinnostaa kasvun mahdollisuus laajenevilla siipikarjamarkkinoilla. Selvityksessä esillä olleista omistusjärjestelyistä ei kuitenkaan löytynyt sellaista mallia, joka HK Ruokatalon kannalta olisi tuonut taloudellista lisäarvoa yhtiön omistajille. HK Ruokatalo ja LRF sopivat jatkavansa synergiaetujen etsimistä kaupallisen yhteistyön keinoin.

Liikevaihto ja taloudellinen tulos vahvistuivat

HK Ruokatalo -konsernin liikevaihdoksi muodostui 633,4 miljoonaa euroa. Se on 48,5 miljoonaa euroa eli 8,3 prosenttia enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Tulos ennen satunnaisia eriä oli nyt 26,5 miljoonaa euroa, kun se edellisenä vuonna oli 19,2 miljoonaa euroa.

Konsernin Baltian-toiminnasta kertyi liikevaihtoa 110,6 miljoonaa euroa ja tulos ennen satunnaisia eriä oli 8,1 miljoonaa euroa. Vuotta aikaisemmin Baltian liikevaihto oli ollut 79,0 miljoonaa euroa ja tulos 6,1 miljoonaa euroa.

Liikevaihdon ja tuloksen paranemiseen vaikutti kotimaassa ennen kaikkea liiketoiminnan virtaviivaistaminen, henkilöstön motivoitunut asenne sekä parantunut asiakastytyväisyys. Baltiassa liiketoiminnan laajeneminen ja sikäläisten yksiköiden menestyminen omilla

markkinoillaan on edelleen lisännyt Baltian-toiminnan merkitystä konsernille.

Liharaaka-aineiden maailmanmarkkina hinnat olivat pääosan vuotta laskusuunnassa. HK Ruokatalon vienti saavutti myyntitavoitteen saajasti suorien asiakaskontaktien ja erikoistuotteiden menekin ansiosta. Viennin arvo kasvoi edellisvuodesta ja oli 37,7 miljoonaa euroa, mistä suurimmat kohteet olivat Japani ja Venäjä.

Markkinat

Lihat tuotteiden kokonaiskysynnän kasvu Suomessa vuonna 2002 jäi vaatimattomaksi. Sian- ja naudanlihassa oltiin edellisvuoden luvuissa, mutta siipikarjatuotteiden kulutuksen 6 prosentin lisäys piti tilastot lievästi plussalla. HK Ruokatalo jatkoi markkinajohtajana päätuoteryhmissään lihavalmisteissa ja siipikarjatuotteissa. Kotimaisen raaka-aineen hankkijana ja käyttäjänä konserni vahvisti asemiaan.

Baltiassa kysynnän kasvu jatkui verrattain ripeänä ja kansalaisten ostovoiman myönteinen kehitys vauhditti kysyntää. Rakvere Lihakombinaat kasvatti markkinajohtajan asemansa erityisesti sille tärkeissä ruokamakkarissa, mutta myös tuorelihassa. Latviassa Rigas Miesnieks vahvisti asemiaan maansa lihavalmisteiden ykkösmerkkinä. Liettuassa Klai pedos Maistas -tuotteiden liiketoiminta on lähentynyt käyntiin ja myyntivolyymi kasvoi suunnitelmien mukaisesti. AS Tallegg puolestaan vahvisti markkinajohtajuuttaan Virossa ja kasvatti merkittävästi osuuttaan Latvian tuorebroilerin markkinoista. Liettuassa Talleggin markkinaosuus pysyi ennallaan.

Kilpailu Baltiassa on kiristymässä, ja siksi kustannustehokkuuden ja uudistumiskyvyn merkitys siellä kilpailutekijänä kasvaa. Lisäksi Baltian valtioiden välillä ilmenee vielä, EU-sopimusten vastaisestikin, protektionismia, joka yritysten on otettava huomioon.

Investointien painopiste kotimaassa

Konsernin bruttoinvestoinnit nousivat 33,4 miljoonaan euroon oltuaan vuotta aikaisemmin 32,7 miljoonaa euroa. Kokonaissummasta käytettiin kotimaan kohteisiin 25,1 miljoonaa euroa ja Baltian kohteisiin 8,3 miljoonaa euroa.

Forssassa entisten nautateurastustilojen saneeraus sian teurastukseen ja leikkuuseen saatiin melkein valmiiksi. Viimeiset laiteasennukset tapahtuivat vuoden 2003 alussa. Investointi mahdollistaa kasvaneiden sianlihamää-

rien tehokkaan käsittelyn. Säkylässä kalkkuna-tehtaan viimeistelytyöt valmistuivat kertomusvuoden alussa.

Baltiassa Rakvere Lihakombinaat ja Tallegg investoivat tuotantolaitostensa EU-kelpoisuuden saavuttamiseksi. Vuoden päättyessä kummallakin oli kansallisten viranomaisten hyväksyntä ja hakemusten käsittely siirtyi EU:n komissioon.

Osakkaaksi Sokolówiin

HK Ruokatalo teki 18.11.2002 Puolassa julkisen ostotarjouksen, jolla se tarjoutui ostamaan osakkeita Puolan suurimmasta liha-alan yrityksestä, Sokolów S.A.:sta. Sokolów on noteerattu Varsovan pörssissä. Tarjous oli voimassa 25.11.-16.12.2002 välisen ajan. Tarjousaikana HK Ruokatalo osti kaikkiaan 11.148.434 osaketta, mikä vastaa 11,13 prosenttia Sokolówin osakepääomasta ja äänimäärästä.

Rahoitus

HK Ruokatalo -konsernin korollisen vieraan pääoman määrä vuoden lopussa oli 130,6 miljoonaa euroa, kun se vuotta aikaisemmin oli 134,5 miljoonaa euroa. Kokonaismäärä laski 3,9 miljoonaa euroa. Konsernin korkokulut alenivat edellisestä vuodesta noin kymmenen prosenttia yleisen korkotason alenemisen ja lainakannan pienenemisen johdosta. Omavaraisuus vahvistui edelleen ja oli nyt 41,9 prosenttia (38,5 %).

Osakepääoma

HK Ruokatalo Oyj:n maksettu ja kaupparekisteriin merkitty osakepääoma oli tilikauden lopussa 39.206.216,00 euroa. Se jakaantui 17.662.480 A-osakkeeseen ja 5.400.000 K-osakkeeseen. Osakkeiden nimellisarvo on 1,70 euroa. Yhtiöjärjestyksen mukaan A-osakkeella on yksi ääni ja K-osakkeella 20 ääntä. K-osakkeet omistaa LSO-osuuskunta.

Yhtiön osakkeet ovat olleet arvo-osuusjärjestelmässä 31.10.1997 lähtien.

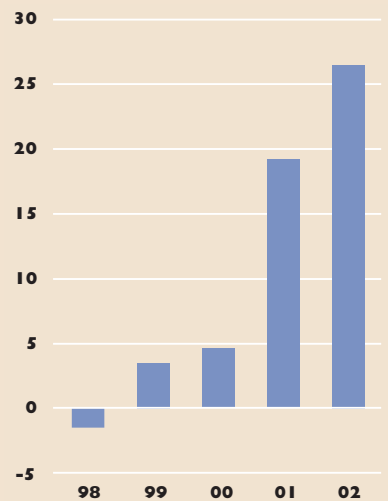
Yhtiöllä oli tilikauden päättyessä 6.230 rekisteröityä osakkeenomistajaa.

Osakkeiden noteeraus

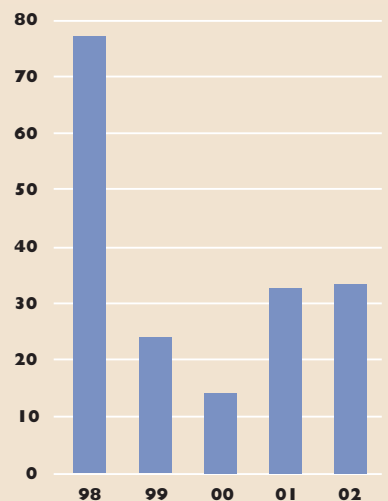
HK Ruokatalon A-osake on noteerattu Helsingin Pörssin pörssilistalla 3.4.1998 lähtien. Sitä ennen yhtiö oli meklarilistalla 6.2.1997-2.4.1998.

Yhtiön A-osakkeita vaihdettiin kertomusvuonna Helsingin Pörssissä 4.577.650 kappaletta yhteenlasketulta arvoltaan

Tulos ennen satunnaisia eriä (milj. euroa)

Bruttoinvestoinnit (milj. euroa)

23.424.479,03 euroa. Kurssit vaihtelivat 6,11 ja 3,20 euron välillä. Koko vuoden keskimurssi oli 5,12 euroa ja vuoden päätöskurssi 5,95 euroa.

Osakepääoman korotukset

Yhtiö korotti osakepääomaa kahdesti tilikauden aikana: 12.9. ja 5.12.2002. Korotukset liittyivät vuoden 1996 vaihtovelkakirjalainan lainaosuuksien vaihtamiseen osakkeiksi. Vaihtojen seurauksena yhtiön A-osakkeiden lukumäärä kasvoi 377.680 osakkeella ja osakepääoma korottui vastaavasti 642.056,00 eurolla. Uusien osakkeiden merkintähinta oli 4,20 euroa osakkeelta ja ne oikeuttavat osinkoon ensimmäisen kerran tilikaudelta 2002.

HK Ruokatalo laski 30.12.1996 liikkeeseen 62,5 miljoonan markan (10,5 miljoonan euron) suuruisen ammattimaisille sijoittajille suunnatun vaihtovelkakirjalainan. Laina oli oman pääoman ehtoinen ja laina-aika kymmenen vuotta. Lainassa annettiin 62.500 kappaletta tuhannen markan (168,18793 euron) nimellisarvoista lainaosuutta, joista jokainen voitiin vaihtaa neljäkymmeneen 1,70 euron nimellisarvoiseen yhtiön A-osakkeeseen. Yhtiön osakepääoma voi korottua velkakirjalainan vaihdolla enintään 4.250.000,00 eurolla, jolloin osakkeiden lukumäärä voi nousta enintään 2.500.000 kappaleella. Lainassa annetuista 62.500 lainaosuudesta oli tilikauden päättyessä vaihtamatta 53.058 lainaosuutta. (Ks. kohta ”Tilikauden päättymisen jälkeiset tapahtumat”.)

Hallituksen valtuudet osakepääoman korottamiseen

15.4.2002 pidetty yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään osakepääoman korottamisesta yhdellä tai useammalla uusmerkinnällä, päättämään yhden tai useamman vaihtovelkakirjalainan ottamisesta ja/tai optio-oikeuksien antamisesta siten, että uusmerkinnässä tai vaihtovelkakirjoja tai optio-oikeuksia annettaessa voidaan merkitä yhteensä enintään 1.860.000 kappaletta yhtiön uusia 1,70 euron nimellisarvoisia A-osakkeita ja yhtiön osakepääomaa voidaan korottaa yhteensä enintään 3.162.000 eurolla.

Osakkeenomistajien merkintäetuoikeudesta voidaan poiketa edellyttäen, että siihen on yhtiön kannalta painava taloudellinen syy, kuten yrityskauppojen rahoittaminen, yhteistoimintajärjestelyjen mahdollistaminen tai muu yhtiön liiketoiminnan kehittäminen. Hallitus ei saa poiketa merkintäetuoikeudesta lähipiiriin

kuuluvan hyväksi. Silloin, kun osakepääomaa korotetaan uusmerkinnällä, on hallitus oikeutettu päättämään, että osakkeita voidaan merkitä apporttiomaisuutta vastaan tai muutoin tiettyin ehdoin.

Tilivuoden päättyessä valtuutus oli kokonaan käyttämättä.

Ilmoitukset omistusosuuden muuttumisesta

Ruotsin maa- ja metsätaloustuottajien keskusjärjestö Lantbrukarnas Riksförbund (LRF) antoi 4.12.2002 Arvopaperimarkkinalain 2. luvun 9. pykälän tarkoittaman ilmoituksen, että sen kokonaan omistamien yhtiöiden LRF Re AG:n (Sveitsi, yritystunnus CH-020.3.000.820-9), SwedeAgri Invest AB:n (Ruotsi, yritystunnus 556550-8958) ja SwedeAgri Finance AG:n (Sveitsi, yritystunnus CH-170.3.021.663-4) yhteenlaskettu omistusosuus HK Ruokatalon osakepääomasta oli noussut 20,28 prosenttiin.

Swedish Meats ekonomisk förening (Ruotsi, yritystunnus 702002-0116) ilmoitti 4.12.2002 myyneensä kaikki omistamansa HK Ruokatalon osakkeet.

Henkilöstön kehittäminen

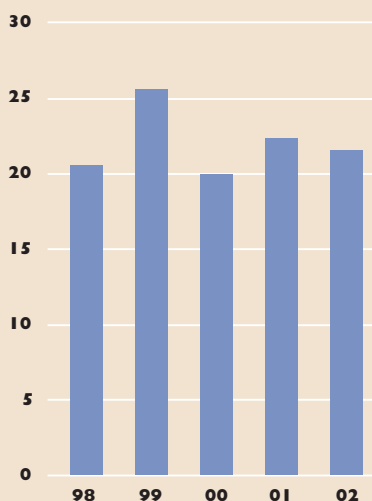
Vuonna 1999 konsernissa aloitettiin työyhteisön kehittämisprosessi toimintakulttuurin ja työn tekemisen tapojen uudistamiseksi. Prosessin tarkoituksena on edesauttaa yrityksen taloudellisten tavoitteiden saavuttamista, siksi se koskee koko kotimaan henkilöstöä ja kaikkia paikkakuntia ja tuotanto-osastoja. Viimeiset uudistukseen liittyvät kolmen päivän perusvalmennuskurssit pidettiin keväällä. Parhailaan konsernissa ollaan siirtymässä tiimityöskentelyyn, missä tiimit itsenäisesti esimiehen tuella parantavat työnsä tuloksia ja kehittävät toimintaansa.

Hallitus päätti jatkaa vuonna 2001 aloitettua henkilöstön kannustuspalkkio-ohjelmaa. Henkilöstölle voidaan maksaa kannustuspalkkiota edellyttäen, että kotimaan käyttökate ylittää budjetoidun tavoitteen. Ylittävästä osasta kolmannes käytetään tulospalkkioiden ja niiden sivukulujen maksamiseen. Vuodelle 2002 asetettu tavoite ylittyi ja palkkiosummaksi muodostui 0,95 miljoonaa euroa. Summa on kirjattu kuluksi kertomusvuoden tuloksessa.

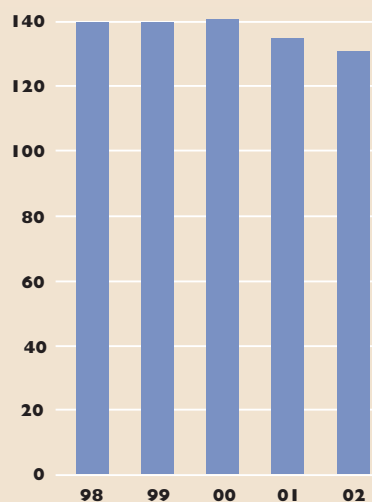
Henkilöstön määrä

Konsernin palveluksessa oli tilikauden aikana keskimäärin 4.882 (4.084) henkilöä. Lisäystä selittää osaksi se, että edellisen vuoden vertailu-

Poistot
(milj. euroa)

Korollinen vieras pääoma
(milj. euroa)

Sisältää pääomalainan.

luvussa Tallegg-konserni on mukana vain neljän kuukauden ajalta. Henkilöstön määrä vuoden lopussa oli 4.718 henkeä, kun vuotta aiemmin luku oli 4.632. Siinä heijastuu liiketoiminnan laajeneminen Virossa ja Liettuassa.

Emoyhtiön palveluksessa oli keskimäärin 1.792 henkeä (1.771).

Henkilöstö yrityksittäin vuoden lopussa

	2002	2001	Muutos
HK Ruokatalo Oyj	1.651	1.653	-2
AS Rakvere Lihakombinaat -konserni	1.299	1.225	+74
AS Tallegg -konserni	963	910	+53
Broilertalo Oy	727	763	-36
LSO Foods Oy	64	64	0
Food Kuljetus Oy	14	17	-3
HK Ruokatalo -konserni yhteensä	4.718	4.632	+86

Henkilöstö maittain vuoden lopussa

	2002	%	2001	%
Suomi	2.449	51,9	2.490	53,8
Viro	1.835	38,9	1.740	37,6
Latvia	331	7,0	335	7,2
Liettua	96	2,1	60	1,3
Muut maat	7	0,1	7	0,1
Yhteensä	4.718	100,0	4.632	100,0

Tilikauden päättymisen jälkeiset tapahtumat

Kesäkuussa 2002 tehty aiesopimus Koiviston Teurastamo Oy:n ostamisesta viimeisteltiin suunnitelmien mukaisesti tammikuussa 2003. Kilpailuvirasto hyväksyi kaupan ilman ehtoja.

Konsernin myönteisen kehityksen mahdollistamana yhtiö päätti vuoden 2003 alussa maksaa takaisin ennenaikaisesti vuoden 1996 vaihtovelkakirjalainansa. Se olisi normaalisti erääntynyt 30.12.2006. Määräaikaan 29.1.2003 mennessä lainaosuuksia vaihdettiin osakkeiksi niin, että yhtiön A-osakkeiden lukumäärä kasvoi 2.122.320 kappaleella ja osakepääoma korrotui 3.607.944,00 eurolla. Yhtiö ei tarvinnut rahaa lainan takaisinmaksuun, sillä kaikki alunperin liikkeeseen lasketut 62.500 lainaosuutta vaihdettiin osakkeiksi.

Mahdollistaakseen entistä tehokkaamman työnjaon konsernin eri yksiköiden välillä yhtiö nosti helmikuussa omistuksensa Helanderin Teurastamo Oy:ssä 85 prosentista sataan prosenttiin. Tätä varten HK Ruokatalo suuntasi 109.335,50 euron suuruisen osakeannin Helanderin Teurastamon omistajille.

Venäjän helmikuussa asettamat uudet tuontimääräykset aiheuttivat viennissä ajoittain häiriöitä. HK Ruokatalon vienti Venäjälle on käynnistynyt uudestaan sikäläisten asiakkaiden saatua lisää tuontikiintiöitä.

Tulevaisuuden näkymät

Konsernin liiketoiminta on alkuvuonna edennyt suunnitelmien mukaisesti. Se luo edellytykset kannattavuuden positiiviselle kehitykselle siitkin huolimatta, että kilpailutilanne kiristyyneen kaupan keskittymisen johdosta.

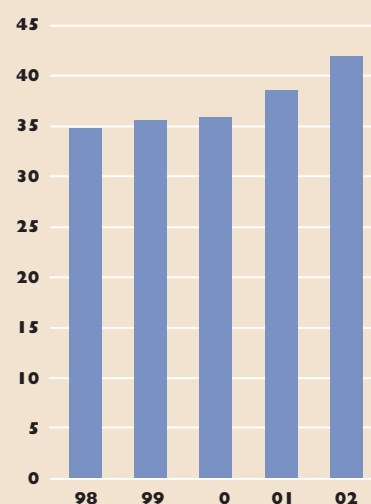
Kilpailu kiristyy myös Baltiassa ja kustannustehokkuuden merkitys kasvaa siellä tuloksenteossa. Rakvere Lihakombinaatin ja Talleggin orgaaninen kasvu ja kannattavuuden kehitys ovat olleet hyvät. Molemmilla yrityksillä on hyvät valmiudet siirtyä uuteen toimintaympäristöön Viron, Latvian ja Liettuan EU-jäsenyyden alkaessa runsaan vuoden kuluttua. Ennen EU-aikaa on kuitenkin varauduttava edelleen myös Baltian valtioiden välisiin poliittisiin luontoihin kaupan esteisiin.

Vientimarkkinoilla jatkunee varsin alhainen hintataso, jota lisäksi syö euron vahvistuminen dollariin ja jeniin nähden. Tämä on otettu huomioon kuluvan vuoden toimintasuunnitelmassa.

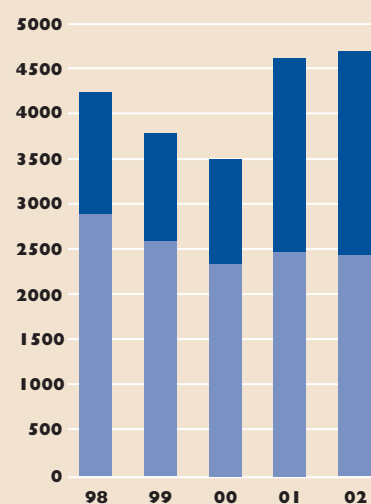
Hallituksen esitys jakokelpoisten varojen käsittelystä

Konsernin jakokelpoisten varojen määrä on 26.737.574,23 euroa. Emoyhtiön jakokelpoiset varat ovat 17.401.887,49 euroa. Hallitus esittää, että yhtiö jakaa vuodelta 2002 osinkoa 0,27 euroa osakkeelle eli yhteensä 6,2 miljoonaa euroa.

Omavaraisuusaste (%)

Henkilöstö vuoden lopussa

Ulkomailla työskentelevien osuus on merkitty tummemmalla.

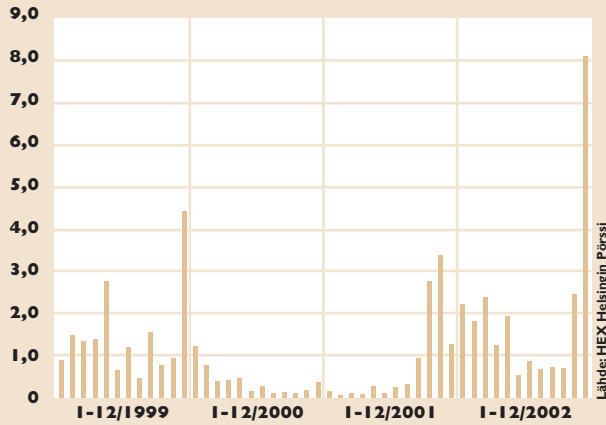
Tunnusluvut

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

	2002	2001	2000	1999	1998
Liikevaihto, 1.000 eur	633.443	584.962	508.051	489.359	474.368
Liikevoitto, 1.000 eur	32.696	26.122	11.230	9.088	5.041
- % liikevaihdosta	5,2	4,5	2,2	1,9	1,1
Tulos ennen satunnaiseriä, 1.000 eur	26.506	19.219	4.646	3.463	-1.462
- % liikevaihdosta	4,2	3,3	0,9	0,7	-0,3
Tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja					
- 1.000 eur	26.506	16.456	1.827	5.545	-1.472
- % liikevaihdosta	4,2	2,8	0,4	1,1	-0,3
Oman pääoman tuotto (ROE), %	15,3	12,5	2,7	2,6	-1,5
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI), %	12,6	10,7	4,7	4,4	2,3
Omavaraisuusaste, %	41,9	38,5	35,8	35,5	34,7
Bruttoinvestoinnit, 1.000 eur l)	33.350	32.690	14.221	23.965	77.144
- % liikevaihdosta	5,3	5,6	2,8	4,9	16,3
Tutkimus- ja kehitysmenot, 1.000 eur	5.150	4.090	3.587	2.181	1.732
- % liikevaihdosta	0,8	0,7	0,7	0,4	0,4
Henkilöstön määrä keskimäärin	4.882	4.084	3.877	4.128	3.582

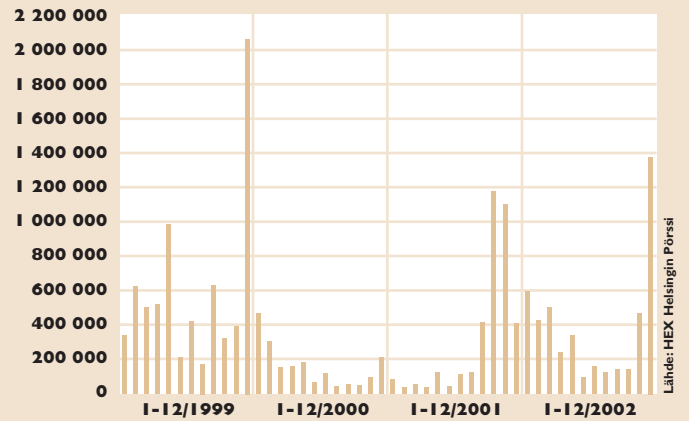
) Vuoden 1998 investointeihin vaikutti AS Rakvere Lihakombinaatin osake-enemmistön osto.

Osakkeen vaihto 1999-2002
(milj. euroa)

Vaihdon arvo miljoonina euroina kuukausittain.

Osakkeen vaihto 1999-2002
(kpl)

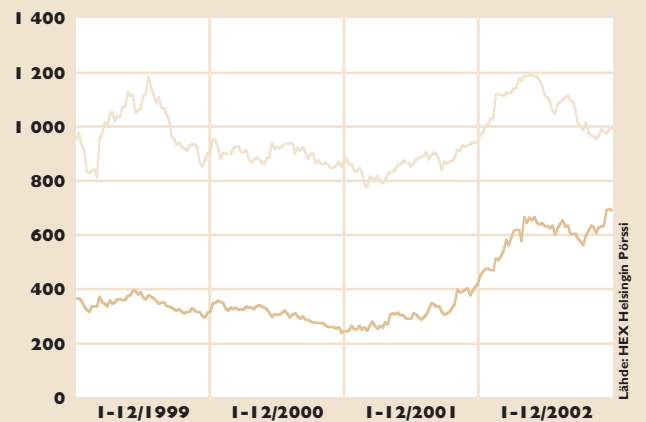
Vaihdon kappalemäärä kuukausittain.

Osakkeen kurssikehitys 1999-2002

Keskikurssi euroina kuukausittain.

Kurssikehitys indeksisarjana 1999-2002

Alempi käyrä kuvaa HK Ruokatalon A-osakkeen indeksikehitystä (3.4.1998=1000).

Ylempi kuvaa HEX Toimialaindeksiä (elintarviketeollisuus).

— HKRAV — HEX elintarviketeollisuusindeksi

Osakkeen kaupankäyntitunnus Helsingin Pörsissä on HKRAV ja ISIN-koodi FI0009006308.

Osakekohtaiset tunnusluvut

	2002	2001	2000	1999	1998
Tulos/osake (EPS), laimentamaton, eur	0,84	0,62	0,13	0,12	-0,05
Tulos/osake (EPS), laimennettu, eur	0,74	0,55	0,11	0,11	-0,04
Oma pääoma/osake, eur	5,87	5,23	4,83	4,93	4,79
Osakekohtainen osinko, eur	0,27 ¹⁾	0,17	0,07	0,07	0,05
Osinko laimentamattomasta tuloksesta, %	32,3 ¹⁾	27,3	51,9	54,8	...
Osinko laimennetusta tuloksesta, %	36,4 ¹⁾	31,1	59,7	63,5	...
Efekttiivinen osinkotuotto, %	4,5 ¹⁾	5,2	4,2	2,9	1,8
Hinta/voitto-suhde (P/E-luku)					
- laimentamaton	7,1	5,3	12,3	18,9	...
- laimennettu	8,0	6,0	14,1	21,7	...
Alin osakekurssi, eur	3,20	1,55	1,54	2,02	2,44
Ylin osakekurssi, eur	6,11	3,40	2,75	3,55	7,57
Keskikurssi, eur	5,12	2,59	2,33	2,47	4,29
Vuoden päätöskurssi, eur	5,95	3,30	1,60	2,30	2,78
Osakekannan markkina-arvo, Meur	137,2	74,9	35,4	49,5	59,7
Vaihdettujen osakkeiden määrä, 1 000 kpl	4.577,7	3.681,2	1.881,2	7.155,4	5.128,5
- % keskimääräisestä lukumäärästä	26,4	21,5	11,4	44,4	45,2
Osakkeiden oikaistu lukumäärä, kpl					
- keskimäärin tilikaudella	22.734.831	22.483.842	21.833.324	21.504.745	18.805.163
- tilikauden lopussa	23.062.480	22.684.800	22.149.402	21.517.245	21.502.245
- täysin laimennettu	25.948.865	25.884.550	25.399.402	24.767.245	22.255.163

¹⁾ Hallituksen osinkoehdotuksen perusteella.

Aikaisempien vuosien vertailuluvuissa on otettu huomioon osakkeen nimellisarvon muuttuminen (split 1:5) 9.9.1998.

Osakepääoman korotukset 1994-2002

Merkintä- aika	Korotustapa	Nimellis- arvo mk	Merkintä- hint mk	Uusia A- osakkeita kpl	Osakepää- oman korotus milj. mk	Uusi osake- pääoma milj. mk	Osinko- oikeus
•12.12.1994 -10.2.1995	Suunnattu anti LSO-osuus- kunnalle, sen jäsenille, konsernin työntekijöille ja toimeksiantosuhteessa oleville autoilijoille	50	70,00	1.200.000	60,0	120,0	1.1.1995
•23.3.-31.3. 1998	Suunnattu anti institutio- naalisille sijoittajille	50	186,00	1.195.594	59,8	179,8	1.1.1998
•1.4.-6.4. 1998	Suunnattu anti yhtiön sidosryhmille	50	186,00	74.406	3,7	183,5	1.1.1998
•1.4.-6.4. 1998	Suunnattu anti konsernin henkilöstölle	50	152,50	30.000	1,5	185,0	1.1.1998
•21.4.1998	Suunnattu anti Dresdner Kleinwort Benson Ltd:lle	50	186,00	200.000	10,0	195,3	1.1.1998
•Huhtik. 98	Vuoden 1994 optiolainan nojalla	50	70,00	5.000	0,25	195,6	1.1.1998
•26.8.-30.9. 1998	Suunnattu anti AS Epek- sille ja AS Talinvestille	50	197,00	395.449	19,8	215,0	1.1.1998
•Marrask. 99	Vuoden 1994 optiolainan nojalla	10	14,00	15.000	0,15	215,2	1.1.1999
		euroa	euroa	kpl	milj. euroa	milj. euroa	
•31.5.2000	Rahastoanti	-	-	-	0,39	36,2	-
•28.6.-14.7. 2000	Suunnattu anti Helanderin teurastamon omistajille	1,70	2,49	632.157	1,07	37,7	1.1.2000
•10.5.-17.5. 2001	Suunnattu anti Helanderin teurastamon omistajille	1,70	2,16	535.398	0,91	38,6	1.1.2001
• 12.8.2002	Vuoden 1996 vvk:n laina- osuuksia vaihtamalla	1,70	(4,20)	96.000	0,16	38,7	1.1.2002
• 13.8.-25.11 2002	Vuoden 1996 vvk:n laina- osuuksia vaihtamalla	1,70	(4,20)	281.680	0,48	39,2	1.1.2002

Tunnuslukujen laskentakaavat

OMAN PÄÄOMAN TUOTTO

$$\frac{\text{Voitto/tappio ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja - verot}}{\text{Oma pääoma + vähemmistöosuus keskimäärin tilikauden aikana}} \times 100$$

SIJOITETUN PÄÄOMAN TUOTTO

$$\frac{\text{Voitto/tappio ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja + korko- ja muut rahoituskulut}}{\text{Taseen loppusumma - korottomat velat (keskiarvo)}} \times 100$$

OMAVARAISUUSASTE

$$\frac{\text{Oma pääoma + vähemmistöosuus}}{\text{Taseen loppusumma - saadut ennakot}} \times 100$$

OSAKEKOHTAINEN TULOS

$$\frac{\text{Tulos ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja - Verot +/- Vähemmistöosuus}}{\text{Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana}}$$

OSAKEKOHTAINEN OMA PÄÄOMA

$$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä}}$$

OSAKOHTAINEN OSINKO

$$\frac{\text{Osinko / osake}}{\text{Tilikauden jälkeisten osakeantien oikaisukerroin}}$$

OSINKO TULOKSESTA

$$\frac{\text{Osakeantioikaistu osakekohtainen osinko}}{\text{Osakekohtainen tulos}} \times 100$$

EFEKTIIVINEN OSINKOTUOTTO

$$\frac{\text{Osinko / osake}}{\text{Tilikauden viimeinen osakeantioikaistu kaupantekokurssi}} \times 100$$

HINTA/VOITTO-SUHDE (P/E)

$$\frac{\text{Tilikauden viimeinen osakeantioikaistu kaupantekokurssi}}{\text{Osakekohtainen tulos}}$$

OSAKEKANNAN MARKKINA-ARVO

$$\text{Ulkona olevien osakkeiden määrä tilikauden lopussa} \times \text{Tilikauden viimeinen osakeantioikaistu kaupantekokurssi}$$

Omistusjakautuma 30.12.2002

Osakkeiden määrä	Omistuksia	%	Osakelukumäärä	%	Äänimäärä	%
I-10	413	6,62	3.447	0,01	3.447	0,00
11-100	1.786	28,65	86.027	0,37	86.027	0,07
101-1.000	3.137	50,32	1.323.886	5,74	1.323.886	1,05
1.001-10.000	839	13,46	2.157.606	9,35	2.157.606	1,72
10.001-100.000	47	0,76	1.192.585	5,18	1.192.585	0,95
100.001-500.000	8	0,13	1.884.375	8,17	1.884.375	1,50
500.001-	4	0,06	16.230.984	70,38	118.830.984	94,56
Yhteensä	6.234	100,00	22.878.910	99,20	125.478.910	99,85
Odotusluettelolla			0	0,00	0	0,00
Yhteistilillä			183.570	0,80	183.570	0,15
Yhteensä			23.062.480	100,00	125.662.480	100,00

Sektorijakautuma 30.12.2002

	prosenttia omistajista	prosenttia osakelukumäärästä
Yritykset	3,95	41,63
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	0,16	33,34
Julkisyhteisöt	0,08	0,20
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	0,50	3,01
Kotitaloudet	95,22	20,81
Ulkomailla	0,10	0,22
Odotusluettelolla		0,00
Yhteistilillä		0,80

Ulkomaalaisten omistuksessa, hallintarekisteröidyt mukaan lukien oli 21,55 % osakelukumäärästä, kun luku oli vuotta aikaisemmin 20,82 %.

Osakepääoman rakenne 28.2.2003

Osakesarja	Kpl	Osuus pääomasta	Osuus äänistä
A-sarja	19.849.115	78,61 %	15,53 %
K-sarja	5.400.000	21,39 %	84,47 %
Yhteensä	25.249.115	100,00 %	100,00 %

Jokaisella A-osakkeella on yksi ääni, jokaisella K-osakkeella on 20 ääntä.

Suurimmat osakkeenomistajat 28.2.2003

	A-osakkeita	K-osakkeita	% osakkeista	% äänistä
LSO-osuuskunta	3.139.805	5.400.000	33,82	86,93
Vakuutusosakeyhtiö Henki-Sampo	2.291.165	-	9,07	1,79
Markku Helander	1.270.269	-	5,03	0,99
If vahinkovakuutusyhtiö Oy	800.000	-	3,17	0,63
FIM Pankkiiriliike, sijoitusrahastot yht.	521.600	-	2,07	0,41
Conventum Oyj, sijoitusrahastot yht.	505.000	-	2,00	0,40
Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto	504.300	-	2,00	0,39
Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Tapiola	280.000	-	1,11	0,22
Veritas-ryhmä	218.325	-	0,86	0,17
OKO Osuuspankkien Keskuspankki	200.000	-	0,79	0,16
Ulf Liljeström	120.900	-	0,48	0,09
Paistipoika Oy	100.350	-	0,40	0,08
Erikosrahasto WIP Small Titans	85.000	-	0,34	0,07
Hallintarekisteröidyt ¹⁾	4.918.410	-	19,48	3,85
Muut	4.893.991	-	19,38	3,82
Yhteensä	19.849.115	5.400.000	100,00	100,00

¹⁾ Lantbrukarnas Riksförbund (Ruotsi) ilmoitti 4.12.2002 omistavansa 4.620.810 A-osaketta, mikä 28.2.2003 vastaa 18,30 prosenttia osakkeista ja 3,61 prosenttia äänimäärästä.

Tuloslaskelma

1.1.-31.12. (1.000 euroa)

	Viite	Konserni		Emo	
		2002	2001	2002	2001
Liikevaihto	1.	633 443	584 962	461 200	444 697
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)		-1 249	435	-898	-1 217
Valmistus omaan käyttöön (+)		21	7	20	7
Osuus osakkuusyritysten voitoista		556	191		-
Liiketoiminnan muut tuotot	2.	2 650	2 226	7 625	6 623
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat					
Ostot tilikauden aikana		349 463	326 310	305 212	289 359
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)		-2 059	1 537	-2 660	758
Ulkopuoliset palvelut		50 728	44 591	31 368	27 591
Materiaalit ja palvelut yhteensä		398 132	372 438	333 920	317 708
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot		84 964	77 234	51 131	48 826
Henkilösivukulut					
Eläkekulut		13 097	12 400	9 353	8 906
Muut henkilösivukulut		10 565	9 354	4 455	4 152
Henkilökulut yhteensä		108 626	98 988	64 939	61 884
Poistot ja arvonalentumiset	4.				
Suunnitelman mukaiset poistot		19 947	18 886	10 346	11 506
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyöd.		538	2 227	-	2 085
Konserniliikearvon poisto		1 099	1 236	-	-
Konsernireservin vähennys		-72	-64	-	-
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä		21 512	22 285	10 346	13 591
Liiketoiminnan muut kulut	5.	74 454	67 633	41 551	41 624
Osuus osakkuusyritysten tappioista		1	355	-	-
Liikevoitto		32 696	26 122	17 191	15 303
Rahoitustuotot ja -kulut					
Tuotot osuuksista omistusyhteisyrityksissä		29	20	172	179
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista					
Muilta		5	3	3	1
Muut korko- ja rahoitustuotot					
Saman konsernin yrityksiltä		-	-	2 069	2 700
Muilta		1 637	1 821	428	698
Korkokulut ja muut rahoituskulut					
Saman konsernin yrityksille		35	4	506	265
Muille		7 826	8 743	6 578	7 969
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä		-6 190	-6 903	-4 412	-4 656
Voitto ennen satunnaisia eriä		26 506	19 219	12 779	10 647
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot	6.	-	-	3 900	3 500
Satunnaiset kulut	7.	-	2 763	880	3 802
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		26 506	16 456	15 799	10 345
Tilinpäätössiirrot		-	-	-2 645	29
Välittömät verot yhteensä	8.	5 605	3 710	3 941	3 077
Vähemmistöosuus		-1 896	-843	-	-
Tilikauden voitto		19 005	11 903	9 213	7 296

	Viite	Konserni		Emo	
		2002	2001	2002	2001
VASTAAVAA					
PYSYVÄT VASTAAVAT					
Aineettomat hyödykkeet	9.				
Aineettomat oikeudet		2 034	2 101	1 652	1 743
Liikearvo		3 385	4 310	17	84
Muut pitkävaikutteiset menot		2 896	4 856	2 083	3 837
		8 315	11 267	3 752	5 664
Konserniliikearvo	10.	17 152	18 235	-	-
Aineelliset hyödykkeet	11.				
Maa- ja vesialueet		1 357	1 983	612	612
Rakennukset ja rakennelmat		125 648	122 172	68 715	75 868
Koneet ja kalusto		49 739	46 518	20 389	20 245
Muut aineelliset hyödykkeet		2 090	2 297	758	952
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		6 205	7 795	4 112	519
		185 039	180 765	94 586	98 196
Sijoitukset	14.				
Osuudet saman konsernin yrityksissä		12	12	51 781	51 956
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		-	-	-	151
Osuudet omistusyhteisyriksissä		5 394	4 855	938	888
Saamiset omistusyhteisyriksiltä		47	47	47	47
Muut osakkeet ja osuudet		6 348	76	6 319	44
Muut saamiset		287	133	-	-
		12 088	5 123	59 085	53 086
VAIHTUVAT VASTAAVAT					
Vaihto-omaisuus					
Aineet ja tarvikkeet		15 451	13 332	13 546	10 868
Keskeneräiset tuotteet		791	614	747	587
Valmiit tuotteet/Tavarat		15 807	16 458	658	966
Muu vaihto-omaisuus		1 583	1 455	319	337
Ennakkomaksut		872	537	-	-
		34 504	32 396	15 270	12 758
Saamiset	15.				
Pitkäaikaiset					
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		-	-	24 322	32 498
Lainasaamiset		1 655	1 238	1 394	591
Muut saamiset		1	45	-	-
		1 656	1 283	25 716	33 089
Lyhytaikaiset					
Myyntisaamiset		66 103	62 576	43 011	42 719
Saamiset emoyhteisöltä/saman kons. yrityk.		48	99	9 554	8 306
Saamiset omistusyhteisyriksiltä		1 616	707	1 595	697
Lainasaamiset		9	351	-	-
Muut saamiset		207	152	1	27
Laskennallinen verosaaminen		378	74	270	-
Siirtosaamiset		4 613	3 426	2 775	1 527
		72 974	67 385	57 206	53 276
Rahat ja pankkisaamiset		16 344	14 853	12 105	7 172
VASTAAVAA YHTEENSÄ		348 072	331 307	267 720	263 241

	Viite	Konserni		Emo	
		2002	2001	2002	2001
VASTATTAVAA					
OMA PÄÄOMA					
	16.				
Osakepääoma		39 206	38 564	39 206	38 564
Ylikurssirahasto		43 760	42 814	43 760	42 814
Arvonkorotusrahasto		3 364	3 364		
Vararahasto		4 279	4 279	4 279	4 279
Käyttörahaso		87	87	87	87
Edellisten tilikausien voitto		25 645	17 722	8 102	4 662
Tilikauden voitto		19 005	11 903	9 213	7 296
		135 346	118 733	104 647	97 702
PÄÄOMALAINAT					
Vaihtovelkakirjalainat		8 924	10 512	8 924	10 512
		144 270	129 245	113 571	108 214
VÄHEMMISTÖOSUUS					
		10 349	8 661	-	-
KONSERNIRESERVI					
	12.	1 260	1 332	-	-
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ					
Poistoero		-	-	19 565	16 920
PAKOLLISET VARAUKSET					
Eläkevaraukset		182	-	182	-
Hinnanlaskuvaraus		750	-	750	-
		932	-	932	-
VIERAS PÄÄOMA					
Laskennallinen verovelka	16.	7 102	5 655	-	-
Pitkäaikainen					
	17.				
Lainat rahoituslaitoksilta		65 545	66 602	52 678	60 472
Eläkelainat		16 532	17 804	16 451	17 708
Muut velat		3 068	3 366	-	-
		85 145	87 772	69 129	78 180
Lyhytaikainen					
	18.				
Lainat rahoituslaitoksilta		33 661	33 874	32 795	31 011
Eläkelainat		1 449	1 348	1 255	1 348
Saadut ennakot		37	99	3	8
Ostovelat		37 110	36 647	7 162	6 439
Velat emoyhteisölle/ saman konsernin yrityk.		22	-	5 251	3 053
Velat omistusyhteisyriyksille		1 008	800	994	787
Muut velat		4 198	2 958	2 073	1 963
Siirtovelat		21 529	22 916	14 990	15 317
		99 014	98 642	64 523	59 926
VASTATTAVAA YHTEENSÄ					
		348 072	331 307	267 720	263 241

Kassavirtalaskelma (1.000 euroa)

	Konserni		Emo	
	2002	2001	2002	2001
LIIKETOIMINTA				
Liikevoitto	32 696	26 122	17 191	15 303
Oikaisut liikevoittoon	-373	178	182	-
Poistot	21 512	22 285	10 346	13 591
Nettokäyttöpääoman muutos	-6 532	1 525	-2 517	3 043
Rahoitustuotot ja -kulut	-6 190	-6 903	-4 412	-4 657
Satunnaiset erät	-	-	3 020	1 940
Verot	-4 421	-2 992	-4 211	-3 078
Liiketoiminnan nettokassavirta	36 692	40 215	19 599	26 142
INVESTOINNIT				
Käyttöomaisuuden ostot	-33 334	-34 097	-14 507	-12 786
Muiden sijoitusten muutos	-154	518	-	177
Käyttöomaisuuden myynnit	5 255	786	3 684	660
Investointien kassavirta yhteensä	-28 233	-32 793	-10 823	-11 949
Kassavirta ennen rahoitusta	8 459	7 422	8 776	14 193
RAHOITUS				
Pitkäaikaisten lainojen muutos	-2 627	-7 688	-9 051	-17 091
Pitkäaikaisten saamisten muutos	-373	-1 175	7 373	-1 126
Lyhytaikaisen rahoituksen muutos	-1 700	2 646	103	2 049
Muiden arvopapereiden muutos	-	66	-	-
Maksetut osingot	-3 856	-1 490	-3 856	-1 490
Osakeanti	1 588	1 156	1 588	1 156
Rahoitus yhteensä	-6 968	-6 485	-3 843	-16 502
Likvidien varojen muutos	1 491	937	4 933	-2 309
Likvidit varat 1.1.	14 853	13 916	7 172	9 481
Likvidit varat 31.12.	16 344	14 853	12 105	7 172
Likvidien varojen muutos taseessa	1 491	937	4 933	-2 309
Nettokäyttöpääoman muutos				
Vaihto-omaisuus lis-/väh+	-1 731	-2 842	-1 762	1 975
Lyhytaikaiset liikesaamiset lis-/väh+	-5 285	-5 042	-3 660	1 000
Korottomat lyhytaikaiset velat lis+/väh-	484	9 409	2 905	68
Nettokäyttöpääoman muutos yhteensä	-6 532	1 525	-2 517	3 043

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty emoyhtiö HK Ruokatalo Oyj:n lisäksi seuraavat liiketoimintaa harjoittavat tytäryhtiöt: Broilertalo Oy, Food Kuljetus Oy, LSO Foods Oy sekä sen tytäryhtiö Lounaisfarmi Oy (aloitti toimintansa 1.11.2002), Helanderin Teurastamo Oy ja HK International AB (Ruotsi). Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty myös AS Rakvere Lihakombinaat -alakonserni (Viro, Latvia ja Liettua) sekä AS Baltic Poultry -alakonserni (Viro, Latvia ja Liettua), jotka ovat laatineet alakonserneista konsernitilinpäätökset. Kaikkien konserniyhtiöiden tilikausi on kalenterivuosi.

Tytäryhtiöistä konsolidoimatta on Linocon Oy sekä Broilertalo Oy:n tytäryhtiö Keltasiipi Oy. Niillä ei ole ollut liiketoimintaa tilikaudella eikä niiden vaikutus konsernin omaan pääomaan ole olennainen.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty myös kaikki osakkuusyrietykset: Pakastamo Oy, Honkajoki Oy, Pouttu Foods Oy, Etelä-Suomen Multaravinne Oy, Lihateollisuuden Tutkimuskeskus LTK osuuskunta -konserni sekä tilikauden aikana perustetut Best-In Oy ja Finnpig Oy.

Tarkemmat tiedot konserniin kuuluvien yritysten ja osakkuusyrietysten omistuksista esitetään jäljempänä liitetietojen kohdissa ”Konserni- ja osakkuusyrietykset”.

HK Ruokatalo Oyj on LSO Osuuskunnan tytäryhtiö ja se kuuluu LSO-konserniin. HK Ruokatalo Oyj:n ja LSO Osuuskunnan kotipaikka on Turku. HK Ruokatalo -konsernin tilinpäätöksistä on jäljennökset saatavissa konsernin pääkonttorista, osoite Kaivokatu 18, 20520 Turku.

Konsernitilinpäätöksen laskenta- periaatteet

Rakvere Lihakombinaat -konserni ja Baltic Poultry -konserni ovat laatineet konsernitilinpäätöksen Virossa voimassa olevien säännösten mukaisesti. Niissä ei ole olennaista eroa verrattuna Suomen sääddöksiin.

KESKINÄINEN OSAKKEENOMISTUS

Keskinäinen osakkeenomistus on eliminoitu hankintamenomenetelmällä.

SISÄISET LIIKETAPAHTUMAT JA KATTEET

Konserniyhtiöiden väliset liiketapahtumat, vaihto-omaisuuden sisäiset katteet sekä keskinäiset saamiset ja velat on eliminoitu. Sisäistä voitonjakoa ei ole ollut tilikauden aikana. Vaihto-omaisuuden sisäisistä katteista on erotettu laskennallinen verosaaminen.

VÄHEMMISTÖOSUUS

Vähemmistöosuus on erotettu konsernin omasta pääomasta, verovelalla vähennetyistä vapaaehtoisista varauksista ja tuloksesta ja esitetty omana eränään tuloslaskelmassa ja taseessa. Myös vähemmistön väliin omistusosuus on otettu huomioon vähemmistöosuutta laskettaessa.

OSAKKUUSYRIETYKSET

Osakkuusyrietykset on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä. Konsernin omistusosuuden mukainen osuus osakkuusyrietysten voitoista ja tappioista sekä verovelalla vähennettyjen vapaaehtoisten varausten muutoksista on esitetty omilla riveillään konsernituloslaskelmassa.

LASKENNALLINEN VEROVELKA

Taseessa on jaettu vapaaehtoiset varaukset laskennalliseen verovelkaan ja omaan pääomaan. Laskennallisen verovelan muutos on esitetty tuloslaskelmassa verojen ryhmässä.

Arvostusperiaatteet

PYSYVIEN VASTAAVIEN ARVOSTUS

Pysyvät vastaavat on aktivoitu välittömään hankintamenoön tai hankinta-ajankohdan jälkeen alennettuun arvoon. Konsernitaseeseen sisältyvä konserniliikearvo aiheutuu AS Rakvere Lihakombinaatin osake-enemmistön ostosta vuonna 1998 sekä AS Baltic Poultry:n hankkimasta AS Talleggin osake-enemmistöstä. Investoinnit perustuvat konsernin pitkän aikavälin suunnitelmiin, joissa strategisena tavoitteena on vahva läsnäolo erityisesti Baltiassa. Investoinnit mahdollistavat toiminnan edelleen laajenemisen Baltiassa ja Itä-Euroopassa.

HK Ruokatalo Oyj hankki vv. 2000-2001 lisää AS Rakvere Lihakombinaatin osakkeita, mistä aiheutui konsernitaseesta ilmenevä konsernireservi. Konsernireservin tuloutusaika on sama kuin konserniliikearvon poisto aika.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasapoistoina alkuperäisestä hankintamenoista todennäköisen taloudellisen käyttöajan mukaisesti. Suunnitelman mukaiset poistoajat ovat:

Liikearvo 10 vuotta, muut pitkävaikutteiset menot 5 vuotta, rakennukset ja rakennelmat

25-50 vuotta, rakennuksen koneet ja laitteet 8-12,5 vuotta, koneet ja kalusto 2-10 vuotta, muut aineelliset hyödykkeet 5-10 vuotta sekä konserni-liikearvo ja -reservi 20 vuotta.

Taseessa olevasta liikearvosta 0,03 miljoonaa euroa on aiheutunut siipikarjaliiketoiminnan järjestelyistä ja 3,36 miljoonaa euroa teuras- ja välityseläinten hankintatoiminnan ostamisesta. Molemmat liikearvot ovat syntyneet ennen tilikautta. Hankintatoiminnan merkitys on konsernille strateginen ja investoinnin tulontuottamiskyky on siten pitkäaikainen. Siipikarjaliiketoiminnan järjestely oli samoin strateginen toimenpide, jonka synnyttämät tulot jakaantuvat pitkälle ajanjaksolle.

VAIHTO-OMAISUUDEN ARVOSTUS

Raaka-aineet ja materiaali on arvostettu painotetun keskihinnan menetelmällä. Puolivalmisteet ja valmiit tuotteet on arvostettu välittömään hankintameno sisältyen hankinnasta ja valmistuksesta aiheutuneet muuttuvat menot hankintameno kuitenkin ylittämättä todennäköistä luovutushintaa.

MYYNTISAAMISTEN ARVOSTUS

Myyntisaamisista on kirjattu kuluksi kaikki tiedossa olleet luottotappiot.

VALUUTTAMÄÄRÄISET ERÄT

Ulkomaanrahamääräiset ostovelat ja myyntisaamiset, lainasaamiset sekä valuuttamääräiset pankkitilit on muunnettu euroiksi tilinpäätöspäivän kurssiin. Syntyneet kurssierot on kirjattu tulovaikutteisesti. Ulkomaisten tytäryhtiöiden tilinpäätöserät on muunnettu euroiksi tilinpäätöspäivän kurssiin.

LASKENNALLISET VEROSAAMISET

Laskennalliset verosaamiset muodostuvat pakollisina varauksina esitetyistä eläkevastuu- ja hinnanlaskuvarauksesta sekä vaihto-omaisuuden sisäisistä katteista.

Eläkejärjestelyt

Konserniyhtiöiden suomalaisen henkilöstön lakisääteinen eläketurva on hoidettu eläkevakuutusilla. Eläkesäätiöiden ulkoistamisen seurauksena vakuutusyhtiö laskuttaa vuosittain eläkkeisiin tulevat indeksikorotukset. Ulkomaisen henkilöstön eläkejärjestelyt on hoidettu paikallisen käytännön mukaisesti. Emoyhtiön toimitusjohtajan eläkeiksi on sovittu 60 vuotta.

Tuloksen vertailukelpoisuus

Tilikauden tietojen vertailussa edelliseen tilikauteen tulee ottaa huomioon, että AS Baltic Poultry-alakonsernin luvut ovat mukana vertailuluvuissa 1.9.-31.12.2001.

Lähipiirilainat

Konserniyhtiön hallituksen jäsenelle on myönnetty lainaa 12.293,81 euroa. Laina-aikaa on jäljellä 5 vuotta ja korko on 4,75 %.

Vuoden 1996 vaihtovelkakirjalaina

Yhtiö laski 30.12.1996 liikkeeseen enintään 62.500.000 markan määräisen vaihtovelkakirjalainan, joka osakkeenomistajien merkintäetuolikeudesta poiketen suunnattiin ammattimaisille sijoittajille. Laina-aika on 10 vuotta. Lainaosuudet voidaan vaihtaa enintään 2.500.000 kappaleeseen yhtiön A-osakkeita. Lainan merkintäaika oli 30.12.1996-30.1.1997 ja se merkittiin merkintäaikana kokonaisuudessaan. Laina on oman pääoman ehtoinen. Sillä laajennettiin yhtiön osakaspohjaa ja toisaalta varmistettiin yhtiön investioitohjelman toteuttaminen sekä vahvistettiin pääomarakennetta. Alkuperäisten ehtojen mukaan jokainen 1.000 markan nimellisarvoinen lainaosuus (62.500 kpl) voidaan vaihtaa neljäänkymmenen 10 markan nimellisarvoiseen yhtiön A-osakkeeseen. Euromuunnoksen jälkeen jokainen alun perin 1.000 markan (168,18793 euron) nimellisarvoinen lainaosuus voidaan vaihtaa 40 kappaleeseen 1,70 euron nimellisarvoisia A-osakkeita. Yhtiön osakepääoma voi korottua velkakirjalainan vaihdolla enintään 4.250.000 eurolla, jolloin osakkeiden lukumäärä voi nousta enintään 2.500.000 kappaleella.

Laina voitiin vaihtaa osakkeiksi ensimmäisen kerran 1.9.-30.11.1998 ja tämän jälkeen vuosittain 2.1.-30.11. Uudet osakkeet oikeuttavat osinkoon ensimmäisen kerran siltä tilikaudelta, jona vaihto on tapahtunut. Tilikauden aikana vaihdettiin 9.442 lainaosuutta ja osakepääoma korottui 642.056 eurolla.

Jäljellä olevalla vaihtovelkakirjalainalla konvertoitavat osakkeet vastaavat enintään 8,18 prosenttia osakkeista ja 1,65 prosenttia äänistä laskettuna tilinpäätöspäivän täysin laimennetusta osakelukumäärästä. Lainan pääomalle maksetaan kiinteää vuotuista korkoa ensimmäisen kuuden (6) korkojakson osalta, jolloin korko oli 6,2 prosenttia. Seuraavien korkojaksojen osalta (1.7.2002 alkaen) korko on 5 prosenttiyksikköä yli 6 kuukauden Euribor-koron. Korko maksetaan mikäli ja vain siltä osin kuin yhtiölle jää täysi kate sidotulle omalle pääomalle laskettuna viimeksi

kuluneelta tilikaudelta vahvistetun taseen ja konsernitaseen mukaan. Koron maksuedellytykset tarkistetaan ja korko maksetaan ennen koronmaksun kanssa samana tilivuonna maksettavaa osinkoa. Ensimmäisen kerran korko maksettiin 30.6.1997 ja sen jälkeen vuosittain 30.6. jälkikäteen. Viimeisen kuuden kuukauden korkojakson koronmaksupäivä on 30.12.2006.

Vuoden 2003 alussa yhtiö ilmoitti maksavansa vvk-lainan takaisin ennen aikaisesti. Kaikki laina-osuuden haltijat ilmoittivat halukkuutensa vaihtaa laina-osuudet HK Ruokatalon osakkeiksi. Yhtiön A-osakkeiden määrä kasvaa 2.122.320 kappaleella ja osakepääoma korottuu 3.607.944,00 eurolla.

Optio-oikeudet

Henkilöstöannissa vuonna 1998 merkittyihin osakkeisiin liittyy optio-oikeuksia, jotka oikeutta-

vat 1.2.2002-31.1.2004 välisenä aikana merkitsemään osakkeita määrän, joka tehtyjen lajimuun-
tojen jälkeen on yhteensä 699.750 kappaletta. Tällöin osakepääoma kasvaisi 1.189.575 eurolla. Yksi optio-oikeus oikeuttaa viiden uuden A-osakkeen merkitsemiseen 1.2.2002 alkaen hintaan, joka määräytyy seuraavasti: Instituutioannin hintaan 6,257 euroa lisätään 5 % ja sitä alennetaan 1.6.1998 jälkeen jaettavan osakekohtaisen osingon määrällä. Korjaus tehdään vuosittain kunkin osingonjaon täsmäytyspäivänä. Optio-oikeuksilla konvertoitavat osakkeet vastaavat enintään 2,70 prosenttia osakkeista ja 0,54 prosenttia äänistä laskettuna tilinpäätöspäivän täysin laimennetusta osakelukumäärästä. Optio-oikeuksia ei ole käytetty tilikauden aikana.

Tuloslaskelman liitetiedot (1.000 euroa)

	Konserni		Emo	
	2002	2001	2002	2001
I. Liikevaihto toimialueittain ja markkina-alueittain				
Toimialoittainen jakauma:				
Elintarvikkeet	568 797	528 489	456 048	438 843
Alkutuotanto	54 282	46 006	-	-
Rehut ja eläintenruoat	9 471	9 352	5 152	5 854
Muut	893	1 115	-	-
Yhteensä	633 443	584 962	461 200	444 697
Maantieteellinen jakauma:				
Kotimaa	485 046	467 667	421 997	408 909
Vienti EU-maihin	7 325	13 441	7 325	13 441
Vienti EU:n ulkopuolelle	29 834	22 474	31 878	22 347
Ulkomaisten tytäryhtiöiden liikevaihdot	111 238	81 380	-	-
Yhteensä	633 443	584 962	461 200	444 697
2. Liiketoiminnan muut tuotot				
Vuokratuotot ulkopuolisilta	404	483	273	421
Vuokratuotot konserniyhtiöiltä	-	-	24	28
Kehitysprojektien tukituotot	60	415	-	153
Muut liiketoiminnan tuotot	1 673	970	1 033	735
Muut liiketoiminnan tuotot kons.yhtiöiltä	-	-	6 295	5 286
Ulkomaisten tytäryhtiöiden liiketoiminnan muut tuotot	513	358	-	-
Yhteensä	2 650	2 226	7 625	6 623
3. Henkilöstötiedot				
Henkilöstön määrä tilikauden aikana keskimäärin				
Toimihenkilöt	948	817	380	379
Työntekijät	3 934	3 267	1 409	1 388
Yhteensä	4 882	4 084	1 789	1 767
Johdon palkat ja palkkiot				
Toimitusjohtajat ja heidän sijaisensa	1 077	887	528	383
Hallituksen jäsenet sekä varajäsenet	61	67	55	59
Yhteensä	1 138	954	583	442
4. Poistot				
Suunnitelman mukaiset poistot:				
Aineettomat oikeudet	136	54	114	32
Liikearvo	987	925	67	67
Muut pitkävaikutteiset menot	2 878	2 800	2 467	2 435
Rakennukset ja rakennelmat	6 147	6 018	3 774	4 234
Koneet ja kalusto	9 085	8 313	3 728	4 537
Muut aineelliset hyödykkeet	714	731	196	201
Ennakkomaksut	-	45	-	-
Yhteensä	19 947	18 886	10 346	11 506
Arvon alentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä				
Koneet ja kalusto	538	2 227	-	2 085
Yhteensä	538	2 227	-	2 085

	Konserni		Emo	
	2002	2001	2002	2001
Konserniliikearvon poisto	1 099	1 236	-	-
Konsernireservin vähennys	-72	-64	-	-
Poistoeron muutos				
Aineettomat oikeudet	-	79	-	79
Muut pitkävaikutteiset menot	7	-321	-3	-331
Rakennukset ja rakennelmat	2 291	2 029	916	904
Koneet ja kalusto	2 685	522	1 726	-687
Muut aineelliset hyödykkeet	7	9	6	6
Yhteensä	4 990	2 318	2 645	-29
5. Liiketoiminnan muut kulut				
Energia	14 859	12 239	7 020	6 679
Kunnossapito	9 009	9 292	5 083	5 399
Mainos ja markkinointi, edustus	18 467	19 691	13 279	13 503
Palvelu-, tietohallinto- ja konttorikulut	6 299	6 344	4 899	4 738
Muut liikekulut	25 820	20 067	11 270	11 305
Yhteensä	74 454	67 633	41 551	41 624
6. Satunnaiset tuotot				
Saadut konserniavustukset	-	-	3 900	3 500
Yhteensä	-	-	3 900	3 500
7. Satunnaiset kulut				
Annetut konserniavustukset	-	-	880	1 560
Rakennusten arvonalennukset	-	2 763	-	2 242
Yhteensä	-	2 763	880	3 802
8. Välittömät verot				
Tuloverot satunnaisista eristä		-650	876	-88
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	4 366	3 705	3 279	3 160
Edellisten tilikausien verot	39	5	56	4
Muut välittömät verot	-	1	-	1
Ulkomaisten tytäryhtiöiden verot	57	-	-	-
Laskennallisen verosaamisen muutos	-304	-23	-270	-
Laskennallisen verovelan muutos	1 447	672	-	-
Yhteensä	5 605	3 710	3 941	3 077

Taseen liitetiedot (1.000 euroa)

	Konserni		Emo	
	2002	2001	2002	2001
PYSYVÄT VASTAAVAT ELI KÄYTTÖOMAISUUDET JA MUUT PITKÄAIKAISET SIIJOITUKSET				
9. AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Aineettomat oikeudet				
Hankintameno 1.1.	2 273	1 206	1 783	775
Hankinnat	69	1 067	22	1 008
Vähennykset	-	-	-	-
Hankintameno 31.12.	2 342	2 273	1 805	1 783

	Konserni		Emo	
	2002	2001	2002	2001
Kertyneet poistot I.I.	172	118	40	40
Tilikauden poisto	136	54	113	-
Kertyneet poistot 31.12.	308	172	153	40
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 034	2 101	1 652	1 743
Liikearvo				
Hankintameno I.I.	9 312	9 307	673	673
Lisäykset	-	5	-	-
Hankintameno 31.12.	9 312	9 312	673	673
Kertyneet poistot I.I.	5 002	4 015	589	522
Tilikauden poisto	925	987	67	67
Kertyneet poistot 31.12.	5 927	5 002	656	589
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 385	4 310	17	84
Muut pitkävaikutteiset menot				
Hankintameno I.I.	16 917	16 446	14 557	14 273
Hankinnat	200	224	69	30
KTM investointiavustus	-	-18	-	-18
Vähennykset	-6	-7	-	-
Siirrot erien välillä	724	272	644	272
Hankintameno 31.12.	17 835	16 917	15 270	14 557
Kertyneet poistot I.I.	12 061	9 261	10 720	8 285
Tilikauden poisto	2 878	2 800	2 467	2 435
Kertyneet poistot 31.12.	14 939	12 061	13 187	10 720
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 896	4 856	2 083	3 837
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	8 315	11 267	3 752	5 664
10. Konserniliikearvo				
Hankintameno I.I.	22 723	18 090	-	-
Lisäykset	16	4 633	-	-
Hankintameno 31.12.	22 739	22 723	-	-
Kertyneet poistot I.I.	4 488	3 252	-	-
Tilikauden poisto	1 099	1 236	-	-
Kertyneet poistot 31.12.	5 587	4 488	-	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	17 152	18 235	-	-
11. AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Maa- ja vesialueet				
Hankintameno I.I.	1 983	1 266	612	44
Hankinnat	-	150	-	-
Siirrot erien välillä	-	612	-	612
Vähennykset	-626	-45	-	-44
Hankintameno 31.12.	1 357	1 983	612	612
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 357	1 983	612	612
Rakennukset ja rakennelmat				
Hankintameno I.I.	189 494	177 690	133 628	132 661
Hankinnat	3 621	10 117	123	17
Vähennykset	-5 677	-122	-5 063	-
KTM investointiavustus	-	-138	-	-138
Siirrot erien välillä	10 329	1 947	15	1 088
Hankintameno 31.12.	197 767	189 494	128 703	133 628

	Konserni		Emo	
	2002	2001	2002	2001
Kertyneet poistot 1.1.	62 575	56 557	50 674	46 440
Tilikauden poisto	6 343	6 018	3 774	4 234
Myytyjen kohteiden arvonalennukset	-1 546	-	-1 546	-
Arvonalennukset tilikaudella	-	2 763	-	2 242
Kertyneet arvonalennukset	8 111	5 348	7 086	4 844
Kertyneet poistot 31.12.	75 483	70 686	59 988	57 760
Arvonkorotukset	3 364	3 364	-	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	125 648	122 172	68 715	75 868
Koneet ja kalusto				
Hankintameno 1.1.	170 630	155 058	118 040	113 894
Hankinnat	8 835	11 586	3 263	1 239
Vähennykset	-1 086	-352	-166	-105
KTM investointiavustus	-	-354	-	-354
Siirrot erien välillä	4 899	4 692	774	3 366
Hankintameno 31.12.	183 278	170 630	121 911	118 040
Kertyneet poistot 1.1.	124 112	113 572	97 795	91 172
Tilikauden poisto	9 085	8 313	3 727	4 538
Arvonalentumispoistot	342	2 227	-	2 085
Kertyneet poistot 31.12.	133 539	124 112	101 522	97 795
Kirjanpitoarvo 31.12.	49 739	46 518	20 389	20 245
Muut aineelliset hyödykkeet				
Hankintameno 1.1.	6 365	5 846	2 907	2 907
Hankinnat	612	445	3	-
Vähennykset	-131	-37	-	-
Siirrot erien välillä	26	111	-	-
Hankintameno 31.12.	6 872	6 365	2 910	2 907
Kertyneet poistot 1.1.	4 068	3 337	1 956	1 755
Tilikauden poisto	714	731	196	201
Kertyneet poistot 31.12.	4 782	4 068	2 152	1 956
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 090	2 297	758	951
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat				
Hankintameno 1.1.	7 840	4 830	519	3 302
Hankinnat	14 388	10 869	5 026	2 554
Vähennykset	-	-224	-	-
Siirrot muihin pitkävaikutteisiin menoihin	-724	-272	-644	-272
Siirrot maa-alueisiin	-	-612	-	-612
Siirrot rakennuksiin	-10 329	-1 948	-15	-1 087
Siirrot koneisiin ja kalustoon	-4 899	-4 728	-774	-3 366
Siirrot muihin aineellisiin hyödykkeisiin	-26	-75	-	-
Hankintameno 31.12.	6 250	7 840	4 112	519
Tilikauden poisto	45	45	-	-
Kertyneet poistot 31.12.	45	45	-	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	6 205	7 795	4 112	519
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	185 039	180 765	94 586	98 196
12. Konsernireservi				
Arvo 1.1.	1 484	1 035	-	-
Lisäykset 1.1.-31.12.	-	449	-	-
Hankintameno 31.12.	1 484	1 484	-	-
Kertyneet poistot 1.1.	152	88	-	-
Tilikauden poisto	72	64	-	-
Kertyneet poistot 31.12.	224	152	-	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 260	1 332	-	-

	Konserni		Emo	
	2002	2001	2002	2001
13. Arvonkorotukset				
Rakennukset ja rakennelmat				
Arvo 1.1.	3 364	3 364	-	-
Arvo 31.12.	3 364	3 364	-	-
Arvonkorotukset yhteensä	3 364	3 364	-	-
14. Sijoitukset				
Konserniyritysten osakkeet				
Hankintameno 1.1.	12	12	51 956	44 042
Lisäykset	-	-	-	7 914
Vähennykset	-	-	-1	-
Hankintameno 31.12.	12	12	51 955	51 956
Arvonlennukset	-	-	-174	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	12	12	51 781	51 956
Saamiset saman konsernin yrityksiltä				
Hankintameno 1.1.	-	-	151	-
Lisäykset	-	-	-	151
Vähennykset	-	-	-151	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	-	-	-	151
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet				
Hankintameno 1.1.	4 910	4 779	888	866
Lisäykset	539	131	50	22
Hankintameno 31.12.	5 449	4 910	938	888
Kertyneet poistot 1.1.	55	55	-	-
Kertyneet poistot 31.12.	55	55	-	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	5 394	4 855	938	888
Saamiset osakkuusyrittäyksiltä				
Kirjanpitoarvo 1.1.	47	47	47	47
Kirjanpitoarvo 31.12.	47	47	47	47
Saaminen on oman pääoman ehtoinen vaihtovelkakirjalaina.				
Muut osakkeet ja osuudet				
Hankintameno 1.1.	76	64	44	44
Lisäykset	6 275	12	6 275	-
Vähennykset	-3	-	-	-
Hankintameno 31.12.	6 348	76	6 319	44
Kirjanpitoarvo 31.12.	6 348	76	6 319	44
Muut saamiset				
Kirjanpitoarvo 1.1.	133	651	-	328
Lisäykset	154	-	-	-
Vähennykset	-	-518	-	-328
Kirjanpitoarvo 31.12.	287	133	-	-
Sijoitukset yhteensä	12 088	5 123	59 085	53 086

TYTÄRYHTIÖOSAKKEET

	Määrä/kpl	Kirjanpito-arvo	Omistus-osuus-%
Konsernin emoyhtiön omistamat			
Broilertalo Oy, Eura	4 832 905	6 961	99,73
Food Kuljetus Oy, Turku	1 000	171	100,00
LSO Foods Oy, Turku	3 000	946	100,00
Helanderin Teurastamo Oy, Loimaa	850	2 690	85,00
Linocon Oy, Helsinki	100	4	100,00
HK International AB, Ruotsi	10	12	100,00
AS Rakvere Lihakombinaat, Viro	36 114 092	34 842	95,74
AS Linnulihatooted, Viro	53 880	21	24,00
AS Baltic Poultry, Viro	3 000	6 134	50,00
Yhteensä		51 781	
LSO Foods Oy:n omistamat			
Lounaisfarmi Oy, Turku	8	8	40,00
Broilertalo Oy:n omistamat			
Keltasipi Oy	50	8	100
AS Rakvere Lihakombinaatin omistamat			
AS Ekseko, Viro	8 220	6 226	98,20
AS Linnulihatooted, Viro	170 620	68	76,00
RLK Kinnisvarahalduse OÜ, Viro	1	3	100,00
AS Rigas Miesnieks, Latvia	29 590	1 097	92,47
UAB Klaipedos Maisto Produktai, Liettua	15	0	100,00
Yhteensä		7 394	
Kirjanpitoarvo perustuu AS Rakvere Lihakombinaatin taseen mukaisiin kirjanpitoarvoihin, joihin sisältyy paikallisen laskentakäytännön mukaisesti pääomaosuusmenetelmällä huomioitu tytäryhtiön oman pääoman muutos.			
AS Baltic Poultryn omistamat			
AS Tallegg, Viro	5 750 464	18 520	98,25
AS Talleggin omistamat			
SIA Tallat, Latvia	100	112	100,00

OSAKKUUSYHTEISÖOSAKKEET JA -OSUUDET

	Määrä/kpl	Kirjanpito-arvo	Omistus-osuus (%)
Konsernin emoyhtiön omistamat			
Honkajoki Oy, Honkajoki	345	302	38,33
Etelä-Suomen Multaravinne Oy, Forssa	128	22	24,62
Pakastamo Oy, Helsinki	660	564	50,00
Lihateollisuuden Tutkimuskeskus LTK osuuskunta	22 400	0	44,80
Best-In Oy, Kuopio	500	50	50,00
Yhteensä		938	
LSO Foods Oy:n omistamat			
Pouttu Foods Oy, Outokumpu	3 000	504	50,00
Finnpig Oy, Vaasa	40	4	50,00
Yhteensä		508	
AS Talleggin omistamat			
AS Eesti Munatooted, Viro	200 000	275	50,00
UAB Selingas, Liettua	40 000	167	33,65
Yhteensä		441	

MUUT OSAKKEET

	Kirjanpito-arvo
Konsernin emoyhtiön omistamat	6 319
Broilertalo Oy:n omistamat	26
Helanderin Teurastamo Oy:n omistamat	1
Ulkomaisten tytäryhtiöiden omistamat	2
Muut osakkeet yhteensä	6 348

	Konserni		Emo	
	2002	2001	2002	2001
15. SAAMISET				
Pitkäaikaiset saamiset				
Saamiset saman konsernin yrityksiltä:				
Lainasaamiset	-	-	24 322	32 498
Yhteensä	-	-	24 322	32 498
Saamiset muilta:				
Lainasaamiset	739	662	478	15
Oman pääoman ehtoiset vvk-lainasaamiset	916	576	916	576
Muut saamiset	1	45	-	-
Yhteensä	1 656	1 283	1 394	591
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	1 656	1 283	25 716	33 089
Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	66 103	62 576	43 011	42 719
Saamiset emoyhteisöltä/ saman konsernin yrityksiltä:				
Myyntisaamiset	48	99	263	455
Lainasaamiset	-	-	5 373	4 244
Siirtosaamiset	-	-	3 918	3 607
	48	99	9 554	8 306
Saamiset omistusyhteisyriyksiltä:				
Myyntisaamiset	392	367	371	361
Lainasaamiset	600	336	600	336
Siirtosaamiset	624	4	624	-
	1 616	707	1 595	697
Lainasaamiset	9	351	-	-
Muut saamiset	207	152	1	27
Laskennalliset verosaamiset	378	74	270	-
Siirtosaamiset	4 613	3 426	2 775	1 527
	5 207	4 003	3 046	1 554
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	72 974	67 385	57 206	53 276
Siirtosaamisten erittely:				
Lyhytaikainen				
Siirtosaamiset saman konsernin yrityksiltä				
Konserniavustukset	-	-	3 900	3 500
Muut siirtosaamiset	-	-	18	107
Siirtosaamiset saman konsernin yrityksiltä yhteensä	-	-	3 918	3 607
Siirtosaamiset omistusyhteisyriyksiltä				
Korkosaamiset	16	-	16	-
Muut siirtosaamiset	608	-	608	-
Siirtosaamiset omistusyhteisyriyksiltä yhteensä	624	-	624	-
Siirtosaamiset ulkopuolisilta:				
Työterveyshuollon KELA-korvaus -01, -02	501	478	418	322
Erilaiset tukisaamiset	-	127	-	33
Arvonlisävero- ja muu verosaaminen	798	381	210	1
Laskennalliset verosaamiset	378	74	270	-
Korkosaamiset	422	260	-	-
Muut siirtosaamiset	2 892	2 180	2 147	1 171
Siirtosaamiset ulkopuolisilta yhteensä	4 991	3 500	3 045	1 527
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	5 615	3 500	7 587	5 134

	Konserni		Emo	
	2002	2001	2002	2001
16. OMA PÄÄOMA				
Osakepääoma I.I.	38 564	37 654	38 564	37 654
Uusmerkintä	642	910	642	910
Osakepääoma 31.12.	39 206	38 564	39 206	38 564
Vararahasto I.I.	4 279	4 279	4 279	4 279
Vararahasto 31.12.	4 279	4 279	4 279	4 279
Ylikurssirahasto I.I.	42 814	42 568	42 814	42 568
Uusmerkinnästä	946	246	946	246
Ylikurssirahasto 31.12.	43 760	42 814	43 760	42 814
Arvonkorotusrahasto I.I.	3 364	3 364	-	-
Arvonkorotusrahasto 31.12.	3 364	3 364	-	-
Käyttörahassto I.I.	87	87	87	87
Käyttörahassto 31.12.	87	87	87	87
Voitto edellisiltä tilikausilta I.I.	17 722	18 250	4 662	6 141
Siirretty tilikauden tuloksesta	11 903	836	7 296	11
Osingonjako	-3 857	-1 490	-3 857	-1 490
Muu muutos	-123	126	1	-
Voitto edellisiltä tilikausilta 31.12.	25 645	17 722	8 102	4 662
Tilikauden voitto/tappio	19 005	11 903	9 213	7 296
Pääomalaina	8 924	10 512	8 924	10 512
Oma pääoma yhteensä	144 270	129 245	113 571	108 214
Kertyneestä poistoerosta omaan pääomaan liitetty osuus	17 999	14 653	-	-
Laskennalliset verovelat				
Tilinpäätössiirroista	7 102	5 655	-	-
Yhteensä	7 102	5 655	-	-
Laskelma voitonjakokelpoisista varoista				
Käyttörahassto	87	87	87	87
Voitto ed. tilikausilta	25 645	17 722	8 101	4 662
Tilikauden voitto/tappio	19 005	11 903	9 213	7 296
Kertyneestä poistoerosta omaan pääomaan liitetty osuus	-17 999	-14 653	-	-
Voitonjakokelpoiset varat	26 738	15 059	17 401	12 045

	Konserni		Emo	
	2002	2001	2002	2001
17. PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA				
Velat jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua				
Lainat rahoituslaitoksilta	10 234	12 891	10 234	12 891
Eläkelainat	12 283	13 207	12 283	13 207
Yhteensä	22 517	26 098	22 517	26 098
18. LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA				
Lainat rahoituslaitoksilta	33 661	33 874	32 795	31 011
Eläkelainat	1 449	1 348	1 255	1 348
Saadut ennakot	37	99	3	8
Ostovelat	37 110	36 647	7 162	6 439
	72 257	71 968	41 215	38 806
Velat samaan konserniin kuuluville yrityksille				
Saadut ennakot				
Ostovelat	22	-	241	184
Muut velat	-	-	4 108	1 309
Siirtovelat	-	-	902	1 560
			5 251	3 053
Velat omistusyhteisyriyksille				
Ostovelat	1 008	800	994	787
	1 008	800	994	787
Muut velat	4 198	2 958	2 073	1 963
Siirtovelat	21 529	22 916	14 990	15 317
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	99 014	98 642	64 523	59 926
Siirtovelkojen ja muiden velkojen erittely				
Muut velat:				
Maksamattomat ennakonpidätykset ja sotu-velat	2 131	1 736	1 522	1 301
Arvonlisäverovelat	61	459	-	403
Muut velat	2 006	763	551	259
Muut velat yhteensä	4 198	2 958	2 073	1 963
Siirtovelat saman konsernin yrityksille:				
Konserniavustus	-	-	880	1 560
Siirtovelat saman konsernin yrityksille yhteensä	-	-	880	1 560
Siirtovelat ulkopuolisille:				
Siirtyvät palkat	2 205	3 529	2 205	2 290
Lomapalkkavelka sos.kuluineen	11 866	10 257	7 515	7 190
Maksamattomat korot	1 299	1 510	1 299	1 510
Maksamattomat markk.tuet ja vuosialennukset	1 229	1 476	971	1 203
Muut siirtovelat	4 930	6 144	3 000	3 124
Siirtovelat ulkopuolisille yhteensä	21 529	22 916	14 990	15 317
Siirtovelat yhteensä	21 529	22 916	15 870	16 877

Muut liitetiedot 19. (1.000 euroa)

	Konserni		Emo	
	2002	2001	2002	2001
ANNETUT VAKUUDET, VASTUUSITOUKSET JA MUUT VASTUUT				
Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä				
Eläkelainat	17 798	19 055	17 706	19 055
Rahalaitoslainat	79 576	73 048	76 321	69 900
Vakuudeksi annetut kiinteistökiinnitykset	89 453	97 812	77 318	85 966
Vakuudeksi annetut yritysikiinnitykset	22 688	21 410	17 525	17 525
Velat, joiden vakuudeksi annettu muita pantteja				
Rahalaitoslainat	5 836	8 359	1 682	4 205
Vakuudeksi annetut pantit yhteensä	10 077	13 230	2 103	5 256
Samaan konserniin kuuluvien yritysten puolesta annetut vakuudet				
Annetut takaukset	-	-	11 507	5 104
Yhteensä	-	-	11 507	5 104
Osakkuusyhtiöiden puolesta annetut vakuudet				
Annetut takaukset	1 093	1 295	1 093	1 295
Yhteensä	1 093	1 295	1 093	1 295
Muiden puolesta annetut vakuudet				
Annetut muut pantit	42	42	-	-
Annetut takaukset	4 717	2 463	3 338	2 463
Yhteensä	4 759	2 505	3 338	2 463
Taseen ulkopuoliset leasingvastuut				
Leasingsovimuksista maksamatta olevat määrät				
Tilikaudella 2003 maksettavat	65	412	27	383
Myöhemmin maksettavat	144	138	47	26
Yhteensä	209	550	74	409
Muut vastuut				
Eläkevastuut	850	657	850	657
Annetut kiinnitykset	265	265	-	-
Muut vastuut	2 193	-	2 193	-
Yhteensä	3 308	922	3 043	657

HK Ruokatalo Oyj on sitoutunut takaukseen yhdessä Forssan Talotaito Oy:n kanssa niistä kustannuksista, joita mahdollisesti aiheutuisi Etelä-Suomen Multaravinne Oy:n toimipaikan puhdistus-toimenpiteistä mainitun yhtiön toiminnan tavalla tai toisella päättyessä.

20. Johdannaissopimukset

Avoimna olevien valuuttatermiinikauppojen laskennalliset kurssierot on kirjattu tulosvaikutteisesti tilinpäätöksessä. Termiinikauppojen kohde-etuuden arvo on yhteensä 811.000 euroa (7.735.000 euroa vuonna 2001).

Hallituksen ja toimitusjohtajan allekirjoitukset

Turussa 24. helmikuuta 2003

Marcus H. Borgström

Markku Aalto

Lars Danell

Pentti Virtanen

Simo Palokangas

Tilintarkastuskertomus

HK Ruokatalo Oyj:n osakkeenomistajille

Olemme tarkastaneet HK Ruokatalo Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1. - 31.12.2002. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Tarkastuksemme perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallituksen jäsenten sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osakeyhtiölain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös, joka osoittaa voittoa 9.212.996,63 euroa, on laadittu kirjanpitolain sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta. Hallituksen esitys voitonjakokelpoisten varojen käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen.

Turussa 3. päivänä maaliskuuta 2003

Kauko Lehtonen, KHT

Pekka Nikula, KHT

HK Ruokatalo julkisti 21 pörssitiedotetta vuonna 2002. Seuraavassa on kooste tärkeimmistä. Kaikki pörssitiedotteemme ovat luettavissa kokonaisuudessaan internet-sivullamme www.hk-ruokatalo.fi.

15.2.2002 YHTEISTYÖ LEMMIKKIELÄINRUOKIEN VALMISTUKSESSA

HK Ruokatalo perustaa yhdessä Atria Oyj:n kanssa Best-In Oy -nimisen yrityksen valmistamaan ja markkinoimaan tuoreita koirien ja kissojen ruokia. Yhteistyöllä haetaan lisää kustannustehokkuutta ja innovatiivisuutta alalla, joka on molemmille sivutoimiala.

28.2.2002 TILINPÄÄTÖSTIEDOTE

Konsernin liikevaihto vuonna 2001 nousi 585,0 milj. euroon (+15,1 %). Tulos ennen satunnaiseriä oli 19,2 milj. euroa, kun se vuotta aiemmin oli ollut 4,6 milj. euroa.

15.4.2002 YHTIÖKOKOUSTIEDOTE

Yhtiökokous vahvisti tilinpäätöksen ja myönsi vastuuvapaudet. Osinkoa päätettiin maksaa hallituksen esityksen mukaisesti 0,17 euroa osakkeelta. Hallitus sai lisäksi valtuudet korottaa osakepääomaa. Valtuutus sisältää oikeuden poiketa osakkeenomistajien merkintätuoikeudesta.

29.4.2002 TAMMI-MAALISKUUN OSAVUOSIKATSAUS

Kasvua kertyi ensimmäisellä neljänneksellä sekä kotimaassa että Baltiassa. Kolmen kuukauden liikevaihto oli 143,6 milj. euroa (+12,4 %) ja tulos ennen satunnaisia eriä 3,9 milj. euroa (0,9 Meur).

Liikevaihto ja tulos olivat tavoitteiden mukaisia ja kannattavuus pysyi edellisillä neljänneksillä saavutetulla tasolla. Myönteistä kehitystä edistivät kotimaan kehitystoimet, onnistunut markkina-avaus Liettuaan ja henkilöstön sitoutuminen. Rakvere Lihakombinaat ja Tallegg saavuttivat kumpikin tavoitteensa.

Tällä hetkellä ei ole näköpiirissä seikkoja, jotka estäisivät saavuttamasta liikevaihto- ja tulostavoitteita myös seuraavilla vuosineljänneksillä. Jatkamme toiminnan kehittämistä kotimaassa ja Baltiassa. Pyrimme ennakoimaan kaupan rakenteen muutokset ja kuluttajien uudet odotukset, ja kehittämään toimintaamme ja kansainvälistymään sen mukaisesti. Tämä voi sisältää myös strategisesti harkittuja yritysostoja.

28.5.2002 SELVITYS POHJOISMAISEN SIIPIKARJAYHTIÖN MUODOSTAMISESTA

HK Ruokatalo ja Ruotsin maataloustuottajien keskusjärjestö LRF ryhtyvät selvittämään mahdollisuutta yhteispohjoismaisen siipikarjayhtiön muodostamiseksi. Taustalla on kummankin osapuolen halu vahvistaa asemiaan kasvavilla siipikarjamarkkinoilla. Selvityksen arvioidaan valmistuvan syksyyn mennessä.

18.6.2002 KOIVISTON TEURASTAMO

HK Ruokatalo teki esisopimuksen Koiviston Teurastamo Oy:n koko osakekannan ostamisesta. Mellilässä sijaitseva Koiviston Teurastamo on Suomen seitsemänneksi suurin lihayritys ja kuuluu alan parhaisiin sekä kannattavuudeltaan että vakavaraisuudeltaan. Yhtiön palveluksessa on noin 50 henkeä ja liikevaihto 35 miljoonaa euroa. Lopullisen sopimuksen allekirjoitus tapahtunee vuoden loppuun mennessä.

12.8.2002 TAMMI-KESÄKUUN OSAVUOSIKATSAUS

Liikevaihto ja tulos kehittyivät myönteisesti vuoden alkupuolella. Kuuden kuukauden liikevaihto nousi 306,9 milj. euroon (+11,0 %). Tulos ennen satunnaisia eriä oli 10,1 milj. euroa (6,4 Meur). Nopeinta kasvu on ollut Baltian yksiköissä.

Viime vuoden tammi-kesäkuuhun verrattuna konsernin toiminta on kehittynyt merkittävästi. Tähän ovat vaikuttaneet kotimaassa toteutetut kehitystoimet ja henkilöstön hyvä panos, parantunut asiakastyytyväisyys sekä Baltian toiminnan laajeneminen ja sikäläisten yksiköiden menestyminen omilla markkinoillaan.

Tavoitteena on edelleen ylläpitää vakaata toiminnan ja kannattavuuden kehitystä. Uskomme saavuttavamme taloudelliset tavoitteet vuoden loppupuoliskon aikana. Kilpailutilanne on varsin tiukka kotimaassa ja Baltiassa, mutta alan johtavat tuotemerkit, osaaminen ja uusi toimintakulttuuri vahvistavat kilpailuasemaamme.

2.10.2002 SIIPIKARJASELVITYS VALMISTUI

Toukokuussa aloitettu selvitystyö pohjoismaisen siipikarjayhtiön muodostamiseksi valmistui. Esiin tuli monia samansuuntaisia näkemyksiä alan kehityksestä ja tulevaisuudesta, mutta myös ratkaisuun vaikuttanutta uutta tietoa. Selvityksessä olleista omistusjärjestelyistä ei löytynyt sellaista mallia, joka HK Ruokatalon kannalta olisi tuonut taloudellista lisäarvoa yhtiön omistajille. Vaikka neuvottelut tältä erää päättyivät, HK Ruokatalo ja LRF jatkavat synergiaetujen etsimistä kaupallisen yhteistyön keinoin. Niin ikään yhteistyö jatkuu Baltiassa.

29.10.2002 TAMMI-SYYSKUUN OSAVUOSIKATSAUS

Konsernin yhdeksän kuukauden liikevaihto oli 465,8 milj. euroa (+10,3 %) ja tulos ennen satunnaisia eriä 19,1 milj. euroa (12,7 Meur). Liiketoiminta kehittyi edelleen positiivisesti ja liikevaihto ja tulos paranasivat sekä kotimaassa että Baltiassa.

Vuoden aikana tapahtunut merkittävä kehitys perustuu jo edellisinä kausina käynnistettyihin kotimaan kehitystoimiin ja henkilöstön hyvään panokseen ja parantuneeseen asiakastytyväisyyteen sekä toisaalta Baltian toiminnan laajenemiseen ja sikäläisten yksiköiden menestymiseen omilla markkinoillaan.

Uskomme konsernin saavuttavan liikevaihto- ja tulostavoitteet vuoden viimeiselläkin neljänneksellä. Valmistamiemme tuotteiden kulutus jatkuu samansuuntaisena. Pidemmälle jalostettujen, kuluttajaystävällisten, helppokäyttöisten ja kevyiden tuotteiden kysyntä kasvaa muita tuoteryhmiä nopeammin. Tämä näkyy erityisesti siipikarjanlihaa sisältävissä tuotteissa.

Ulkomaisten vähittäiskauppaketjun asettuminen Suomeen on tiivistänyt kilpailua kuluttajien suosiosta. Tuoreen ruoan markkinoihin uuden toimijan tulo tuskin kuitenkaan vaikuttaa kovin merkittävästi.

18.11.2002 OSAKKAAKSI PUOLAN JOHTAVAAN LIHA-ALAN YRITYKSEEN

HK Ruokatalo tarjoutuu ostamaan osakkeita Puolan suurimmasta liha-alan yrityksestä, Sokolówista. Pörssinoteerattu Sokolów S.A. on merkittävä sianlihan jalostaja, mutta myös vahva siipikarjassa. Lisäksi se on ainoa, joka toimii koko maan laajuisesti. Voimakkaan kehittämisohjelman viime vuosina läpi käyneellä yhtiöllä on viisi tuotantolaitosta eri puolilla Puolaa. Laitokset on uusittu ja niillä on sekä EU:n viranomaisten että Yhdysvaltain maatalousministeriön (USDA) vientihyväksyntä. Sokolówin liikevaihto oli 217 miljoonaa euroa ja se työllistää 3.400 henkeä.

18.12.2002 TARJOUSAIKA PUOLASSA PÄÄTTYI

Kaikkiaan 11,1 miljoonaa osaketta siirtyi HK Ruokatalon omistukseen ostotarjouksen kestäessä. Määrä vastaa 11,1 prosenttia Sokolówin osakkeista ja äänimäärästä.

Verkställande direktören har ordet

Utgångsläget för år 2002 var gynnsamt. HK Ruokatalo hade befäst sin ställning efter de förändringar som medlemskapet i EU medfört, lönsamheten var stigande och den internationella expansionen i gång. Resultatutvecklingen inom den finska köttindustrin över lag har blivit gynnsammare och nyckeltalen förbättrats, trots att skillnaden i förhållande till mer framgångsrika branscher fortfarande är påtaglig.

Den samlade efterfrågeökningen på köttvaror i Finland 2002 var obetydlig. Efterfrågan på svin- och nötkött var av samma storleksordning som året innan, men statistiken var något på plus tack vare en 6 procents ökning i konsumtionen av fjäderfäprodukter. I de baltiska länderna ökade efterfrågan fortfarande relativt snabbt.

Primärproduktionen av inhemskt kött i Finland ökade med ca 5 procent och HK Ruokatalo-koncernen befäste sin position som användare av inhemsk råvara. I Finland använde koncernen 124 miljoner kilo kötttråvara och i Baltikum 44 miljoner kilo.

Livsmedelsindustrins aktiekurser på Helsingforsbörsen utvecklades acceptabelt med hänsyn till det allmänna marknadsläget. Aktiekurserna i branschen steg under året med i genomsnitt drygt 6 procent. HK Ruokatalo hade för andra året i följd en av börsens starkaste kursuppgångar. Börskursen steg med 80 procent. Nästan lika mycket steg Rakvere Lihakombinaats aktie på Tallinbörsen.

Vi satsar starkt på fortsatt affärsutveckling. Vår ambition är att bli kvalitetsledare och lönsammast i branschen genom marknadsledande position, kända märken och hög kompetens. Vi satsar kraftigt på personalutbildning för att stärka kompetensen, främja ett processorienterat synsätt och tillämpa ett kommunikativt ledarskap. Genom dessa utvecklingsinsatser vill vi främja personalens hälsa och motivation.

Under de närmaste åren kommer vi att lägga om våra grundläggande processer och göra vårt sortiment till det bästa i branschen. Vi kommer att i ännu högre grad analysera kund- och konsumentbehoven, utvärdera informationen och reagera omedelbart. Våra internationella etableringar tillförsäkrar oss fortsatt tillväxt, lönsamhet och kompetens. Som ett verktyg för framgång utvecklar och tillämpar vi vårt gemensamt överenskomna verksamhetssystem.

I Estland, Lettland och Litauen innehar HK Ruokatalo ledande varumärken. Under det gångna året satsade vi framför allt på tillväxt såväl inom Rakvere Lihakombinaat som inom Tallegg-koncernen. Bägge företagen uppvisar god organisk tillväxt och lönsamhetsutveckling. Båda är också väl rustade för den nya affärsmiljö som skapas när Estland, Lettland och Litauen inom kort blir medlemmar av Europeiska unionen.

Mot slutet av året etablerade vi oss i Polen genom att förvärva en andel på drygt 11 procent i landets ledande kött- och charkföretag, Sokolów. Företaget befinner sig på ett lovande utvecklingsstadium och har relativt god beredskap att dra nytta av de förändringar som utvidgningen av EU innebär för Polen och de centrala delarna av Östeuropa. Den största aktieägaren i Sokolów är svenska Lantbrukarnas Riksförbund.

Sommaren 2002 tecknade HK Ruokatalo ett preliminärt avtal om att förvärva hela aktiestocken i slakteriet Koiviston Teurastamo Oy. Affären fullföljdes i januari 2003. Vår avsikt är att minska överkapaciteten och samtidigt undvika betydande investeringar i Forssa.

År 2002 var HK Ruokatalo-koncernens omsättning 633,4 miljoner euro, vilket är 48,5 miljoner euro eller 8,3 procent mer än året innan. Rörelsevinsten var 32,7 miljoner euro (26,1 milj. euro). Resultatet före extraordinära poster steg till 26,5 miljoner euro (19,2 milj. euro). Resultatet per aktie ökade till 0,84 euro från föregående års 0,62 euro.

Nyckeltalen är bra jämfört med motsvarande siffror under de senaste tio åren i företagets historia. Vi har uppnått de mål med avseende på lönsamhet, soliditet, tillväxt och internationell expansion vi ställde på 1990-talet. I dagens föränderliga värld är siktet redan högre inställt.

I Finland är vår marknadsposition och lönsamhet tillfredsställande och de internationella satsningarna har varit lönsamma. Kundens behov undergår som bäst stora förändringar. Detta förutsätter intensivare samarbete, processorientering över företagsgränserna och insatser för att vi skall nå allt närmare konsumenterna. Vi vill i detta avseende vara en föregångare i branschen.

Det gångna året utgör en bra plattform för vidare utveckling. På koncernens vägnar vill jag tacka personalen, våra kunder, ägare, kontraktsproducenter och andra viktiga intressenter, som tillsammans med oss bygger en inhemsk köttföreläggning från gården till kunden.

Simo Palokangas

En stark positiv trend präglade HK Ruokatalos verksamhet år 2002, både på hemmamarknaden och i Baltikum. Utvecklingen byggde i stor utsträckning på de mål och prioriteringar som formulerats året innan. Under året behövdes inga större omprioriteringar.

Inbrytning på den polska marknaden

Hösten 2002 etablerade HK Ruokatalo sig på den polska marknaden genom att bli delägare i Polens största kött- och charkföretag Sokolów. Genom detta strategiskt viktiga avgörande blev HK Ruokatalo tredje största delägare i börsnoterade Sokolów med 11,1 procent av aktiestocken. Samtidigt fick HK Ruokatalo en företrädare i styrelsen.

Sokolów är en betydande förädlare av svinkött, men är också stark på fjäderfäkött. Dessutom är företaget det enda i branschen med verksamhet i hela Polen. Under de senaste åren har Sokolów genomfört ett omfattande utvecklingsprogram och har fem moderniserade anläggningar runt om i Polen. Anläggningarna har exportgodkännande av EU:s myndigheter och amerikanska jordbruksdepartementet (USDA). År 2001 omsatte Sokolów ca 217 miljoner euro och företaget har 3.400 anställda. Aktieförvärvet redovisas nedan under rubriken "Förvärv av andel i Sokolów".

Måttliga omstruktureringar

Broilertalo flyttade sitt kalkonslakteri från Kjuulo till Säkyli sedan utbyggnaden av fabriken där blivit klar i början av året. AS Linnulihatooted i Estland överförde sin rörelse i Järlepa till Rakvere i september. Det skulle ha varit olönsamt att sätta den småskaliga fabriken i EU-skick, eftersom Rakvere Lihakombinaat kan ordna produktionsökningen utan investeringar.

HK Ruokatalo och Atria Oyj avyttrade sin produktion av djurmat till det samägda företaget Best-In Oy. Ändamålet är effektivare produktutveckling, produktion och marknadsföring av färsk hund- och kattmat. Fabriken som är belägen i Kuopio startades i maj.

Våren 2002 startades också Finnpig Oy som skall utveckla förädling och korsning av djurmaterial inom svinköttsproduktionen. Finnpig ägs av inköpsföretagen LSO Foods Oy och A-tuottajat Oy med 50 procent var.

Styrelsens verksamhetsberättelse 1.1–31.12.2002

Dotterbolaget LSO Foods Oy sålde sin foder- och tillbehörsförmedling till Lounaisfarmi Oy som inledde sin verksamhet i början av november och som ägs till 40 procent av LSO Foods.

I juni tecknade HK Ruokatalo ett preliminärt avtal om att förvärva hela aktiestocken i slakteriet Koiviston Teurastamo Oy i Mellilä. Förvärvet fullbordades januari 2003 inom ramen för parternas tidsschema. Omstruktureringen medger i fortsättningen en effektiv arbetsfördelning mellan slakterierna i Mellilä och Forssa.

Sommaren 2002 undersökte HK Ruokatalo och den svenska producentorganisationen Lantbrukarnas Riksförbund möjligheterna att etablera ett samnordiskt företag för fjäderfäproduktion. Båda parterna är intresserade av expansionsutsikterna på den växande marknaden för fjäderfäprodukter. Av de föreslagna ägardellerna fanns emellertid ingen som ur HK Ruokatalos perspektiv skulle ha medfört ekonomiskt mervärde för ägarna. HK Ruokatalo och LRF kom överens om att fortsätta eftersträva synergieffekter genom kommersiellt samarbete.

Större omsättning och ekonomiskt resultat

HK Ruokatalo-koncernens omsättning var 633,4 miljoner euro, vilket är 48,5 miljoner euro dvs. 8,3 procent mer än året innan. Resultatet före extraordinära poster var 26,5 miljoner euro mot 19,2 miljoner euro året innan.

Omsättningen för koncernens verksamhet i Baltikum uppgick till 110,6 miljoner euro och resultatet före extraordinära poster till 8,1 miljoner euro. Året innan omsatte de baltiska enheterna 79,0 miljoner euro och resultatet var 6,1 miljoner euro.

Omsättningsökningen och resultatförbättringen i Finland berodde framför allt på rationaliseringar, hög motivation hos personalen

och förbättrad kundtillfredsställelse. Tillväxten i Baltikum och de lokala enheternas framgång på den egna marknaden har ytterligare förstärkt den baltiska verksamhetens betydelse för koncernen.

Världsmarknadspriserna på kötttråvar var mestadels sjunkande under året. HK Ruokatalo uppnådde den målsatta exportnivån till stor del tack vare direkta kundkontakter och livlig efterfrågan på specialprodukter. Exportvärdet ökade jämfört med året innan och var 37,7 miljoner euro, och de största exportmarknaderna var Japan och Ryssland.

Marknaden

Den samlade efterfrågeökningen på köttvaror i Finland 2002 var obetydlig. Efterfrågan på svin- och nötkött var av samma storleksordning som året innan, men statistiken var svagt på plus tack vare en 6 procent ökning i konsumtionen av fjäderfäprodukter. HK Ruokatalo förblev marknadsledare i sina huvudsegment charkvaror och fjäderfäprodukter. HK Ruokatalo befäste sin position som leverantör och användare av inhemska råvaror.

I Baltikum fortsatte den relativt snabba efterfrågeökningen och accelererades av konsumenternas stigande köpkraft. Rakvere Liha-kombinaat befäste sin ställning som marknadsledare, särskilt i segmentet matkorv men också i fråga om färskkött. I Lettland stärkte Rigas Miesnieks sin position som ledande charkvarumärke på marknaden. I Litauen har tillverkningen och marknadsföringen av Klaipedos Maistas-produkter kommit i gång och försäljningsvolymen har ökat planerligt. AS Tallegg befäste sin marknadsledande position i Estland och tog betydande andelar av den lettiska marknaden för färskkyckling. I Litauen förblev Talleggs marknadsandel oförändrad.

Konkurrensen i Baltikum håller på att bli hårdare, och kostnadseffektivitet och förnyelse får därför ökad betydelse som konkurrensfaktorer. Dessutom förekommer det fortfarande, i strid med EU-avtalen, protektionistiska tendenser mellan de baltiska staterna, som företagen måste beakta i sin verksamhet.

Investeringar med tyngdpunkt i Finland

Koncernens bruttoinvesteringar steg till 33,4 miljoner euro mot 32,7 miljoner euro året innan. Av totalbeloppet användes 25,1 miljoner euro i Finland och 8,3 miljoner euro i Baltikum.

Ombyggnaden av de förutvarande nötslakterilokalerna i Forssa för slaktning och styckning av svin blev nästan färdig. De sista tekniska installationerna gjordes i början av år 2003. Investeringen medger effektiv hantering av den ökade volymen svinkött. Arbetena på kalkonfabriken i Säkylä fullbordades i början av verksamhetsåret.

I Baltikum investerade Rakvere Liha-kombinaat och Tallegg för att höja standarden på sina anläggningar enligt EU-kriterierna. Vid utgången av året hade båda de nationella myndigheternas godkännande och ansökningarna överfördes för handläggning till EU-kommissionen.

Förvärv av andel i Sokolów

Den 18 november 2002 lade HK Ruokatalo ett offentligt anbud på att köpa aktier i Polens största kött- och charkföretag Sokolów S.A., vars aktier noteras på Warszawabörsen. Anbudet gällde 25.11 - 16.12.2002. Under anbudsperioden förvärvade HK Ruokatalo sammanlagt 11.148.434 aktier motsvarande 11,13 procent av aktiekapitalet och röstetalet i Sokolów.

Finansiering

HK Ruokatalo-koncernens räntebärande främmande kapital utgjorde i slutet av året 130,6 miljoner euro mot 134,5 miljoner euro året innan. Totalbeloppet minskade med 3,9 miljoner euro. Koncernens räntekostnader var ca 10 procent mindre än året innan på grund av sjunkande allmän räntenivå och minskad lånestock. Koncernens soliditet förstärktes ytterligare till 41,9 procent (38,5 %).

Aktiekapital

Det betalda och i handelsregistret införda aktiekapitalet i HK Ruokatalo Oyj uppgick vid räkenskapsperiodens utgång till 39.206.216,00 euro, fördelat på 17.662.480 A-aktier och 5.400.000 K-aktier. Aktiernas nominella värde är 1,70 euro. Enligt bolagsordningen har A-aktien en röst och K-aktien 20 röster. K-aktierna ägs av LSO-andelslaget.

Bolagets aktier har varit registrerade i värdeandelssystemet sedan 31.10.1997.

Vid utgången av räkenskapsperioden hade bolaget 6.230 registrerade aktieägare.

Notering av aktierna

HK Ruokatalos A-aktie har noterats på börslistan vid Helsingfors Börs sedan 3.4.1998. Dessförinnan var bolaget på mäklarlistan 6.2.1997-2.4.1998.

Under verksamhetsåret omsattes 4.577.650 A-aktier på Helsingforsbörsen till ett sammanlagt värde av 23.424.479,03 euro. Kurserna varierade mellan 6,11 och 3,20 euro. Medelkursen för hela året var 5,12 euro och årets sista notering 5,95 euro.

Ökningar av aktiekapitalet

Bolaget ökade aktiekapitalet två gånger under räkenskapsperioden: 12.9 och 5.12.2002. Ökningarna hänför sig till utbyte av konvertibla skuldebrev från 1996 mot aktier. Genom konverteringarna ökade antalet A-aktier med 377.680 st och aktiekapitalet med 642.056,00 euro. Teckningskursen för de nya aktierna var 4,20 euro per aktie och aktierna berättigar första gången till utdelning för räkenskapsperioden 2002.

Den 30 december 1996 emitterade HK Ruokatalo ett konverteringslån på 62,5 miljoner mark (10,5 miljoner euro) riktat till institutionella investerare. Lånet upptogs på samma villkor som eget kapital och löptiden var tio år. Mot lånet utgavs 62.500 st skuldebrev nominellt värda ettusen mark (168,18793 euro), som vart och ett kunde konverteras till fyrtio A-aktier i bolaget nominellt värda 1,70 euro per aktie. Genom konverteringar mot skuldebrev kan aktiekapitalet öka med högst 4.250.000,00 euro, och antalet aktier kan öka med högst 2.500.000 st. Av de utgivna 62.500 skuldebrev var 53.058 okonverterade vid räkenskapsårets utgång. (Se punkten "Händelser efter redovisningsperiodens slut")

Styrelsens befogenheter att höja aktiekapitalet

Bolagsstämman som hölls den 15 april 2002 befullmäktigade styrelsen att besluta om höjning av aktiekapitalet med en eller flera nyemissioner, att besluta om upptagande av ett eller flera lån mot konvertibla skuldebrev och/eller att emittera optionsrätter så att vid nyemission eller emission av konvertibla skuldebrev eller optionsrätter får tecknas sammanlagt högst 1.860.000 nya A-aktier vars nominella värde är 1,70 euro och bolagets aktiekapital kan höjas med sammanlagt högst 3.162.000 euro.

Företaget kan avvika från aktieägarnas företrädesrätt till aktieteckning av vägande ekonomiska skäl, såsom finansiering av företagsförvärv, möjlighet till arrangemang om samverkan eller annan utveckling av affärsverksamheten. Styrelsen får inte avvika från

aktieägarnas företrädesrätt att teckna aktier till förmån för någon inom den närmaste kretsen. När aktiekapitalet höjs med nyemission har styrelsen rätt att bestämma att aktier kan tecknas mot apportegendom eller på annat sätt på vissa villkor.

Vid räkenskapsårets slut var fullmakten helt outnyttjad.

Meddelanden om förändringar i ägarandelar

Den 4 december 2002 lämnade svenska jord- och skogsbruksproducenternas centralorganisation Lantbrukarnas Riksförbund (LRF) en anmälan av den typ som avses i 2 kap. 9 § Värdepappersmarknadslagen, om att den sammanlagda ägarandelen av dess helägda dotterbolag LRF Re AG (Schweiz, organisationsnummer CH-020.3.000.820-9), SwedeAgri Invest AB (Sverige, organisationsnummer 556550-8958) och SwedeAgri Finance AG (Schweiz, organisationsnummer CH-170.3.021.663-4) av aktiekapitalet i HK Ruokatalo hade stigit till 20,28 procent.

Samma dag meddelade Swedish Meats ekonomisk förening (Sverige, organisationsnummer 702002-0116) att den hade avyttrat hela sitt innehav av aktier i HK Ruokatalo.

Personalutveckling

År 1999 startades en process för att utveckla organisationen och införa en ny företagskultur och nya arbetssätt och rutiner. Ändamålet med processen är att bidra till att företaget uppnår sina ekonomiska mål, och den omfattar koncernens hela personal på samtliga verksamheter och produktionsavdelningar i Finland. De sista tre dagar långa förberedande grundkurserna i anslutning till processen ordnades våren 2002. Koncernen håller på att övergå till teamarbete där de självständiga teamen med stöd av närmaste chefen förbättrar arbetsresultaten och utvecklar verksamheten.

Styrelsen beslutade att fortsätta det bonusprogram för personalen som startades 2001. Resultatbonus kan utbetalas till personalen förutsatt att rörelsemarginalen i Finland överträffar det budgeterade målet. Av detta överskott används en tredjedel till betalning av resultatpremier jämte bikostnader. Resultatmålet för år 2002 överträffades och det sammanlagda premiebeloppet uppgick till 0,95 miljoner euro. Beloppet har kostnadsförts i verksamhetsårets redovisning.

Antal anställda

Koncernen hade i medeltal 4.882 (4.084) anställda under redovisningsåret. Ökningen förklaras delvis av att Tallegg-koncernen ingår under bara fyra månader i jämförelseårets siffror. Vid utgången av året hade koncernen 4.718 anställda mot 4.632 året innan. Förändringen speglar koncernens tillväxt i Estland och Litauen.

Moderbolagets medelantal anställda var 1.792 (1.771).

ANTAL ANSTÄLLDA PER FÖRETAG VID UTGÅNGEN AV ÅRET

	2002	2001	Förändring
HK Ruokatalo Oyj	1.651	1.653	-2
AS Rakvere Liha-kombinaat-koncernen	1.299	1.225	+74
AS Tallegg-koncernen	963	910	+53
Broilertalo Oy	727	763	-36
LSO Foods Oy	64	64	0
Food Kuljetus Oy	14	17	-3
HK Ruokatalo-koncernen sammanlagt	4.718	4.632	+86

ANTAL ANSTÄLLDA PER LAND VID UTGÅNGEN AV ÅRET

	2002	%	2001	%
Finland	2.449	51,9	2.490	53,8
Estland	1.835	38,9	1.740	37,6
Lettland	331	7,0	335	7,2
Litauen	96	2,1	60	1,3
Andra länder	7	0,1	7	0,1
Sammanlagt	4.718	100,0	4.632	100,0

Händelser efter redovisningsperiodens slut

Det i juni 2002 tecknade preliminära avtalet om förvärv av slakteriet Koiviston Teurastamo Oy fullbordades planenligt i januari 2003. Konkurrensverket i Finland godkände affären utan villkor.

Koncernens gynnsamma utveckling möjliggjorde ett beslut om förtida återbetalning av ett lån mot konvertibla skuldebrev från

1996. Normalt skulle lånet ha förfallit 30.12.2006. Inom den utsatta tiden fram till 29.1.2003 konverterades skuldebrev till aktier så att antalet A-aktier ökade med 2.122.320 st och aktiekapitalet med 3.607.944,00 euro. Bolaget behövde inte återbetala lånet i kontanter, eftersom samtliga 62.500 emitterade skuldebrev utbyttes mot aktier.

I syfte att åstadkomma en effektivare arbetsfördelning mellan koncernens olika enheter höjde koncernen i februari sitt innehav i slakteriet Helanderin Teurastamo Oy från 85 procent till 100 procent. För detta ändamål genomförde HK Ruokatalo en riktad emission på 109.335,50 euro till ägarna i Helanderin Teurastamo.

I februari 2002 utfärdade Ryssland nya importrestriktioner som tidvis vållade störningar i exporten. HK Ruokatalos export till Ryssland har kommit i gång på nytt sedan de ryska kundföretagen förvärvat större importkvoter.

Framtidsutsikter

Under årets första månader har koncernens verksamhet avancerat planenligt. Detta skapar förutsättningar för en positiv lönsamhetsutveckling trots risken för hårdnande konkurrens på grund av allt starkare centralisering inom handeln.

Konkurrensen blir hårdare också i Baltikum och kostnadseffektiviteten får större betydelse för resultatutvecklingen. Rakvere Liha-kombinaat och Tallegg har uppvisat utmärkt organisk tillväxt och lönsamhetsutveckling. Båda har också god beredskap för en ny affärsomgivning, när Estland, Lettland och Litauen inom drygt ett år blir medlemmar av Europeiska unionen. Före EU-medlemskapet är det nödvändigt att upprätthålla fortsatt beredskap för politiska handelshinder mellan de baltiska staterna.

Den låga prisnivån på exportmarknaderna kommer sannolikt att fortbestå och ytterligare accentueras av att euron blir starkare mot dollarn och yenen. Detta har beaktats i verksamhetsplanen för innevarande år.

Styrelsens förslag till disposition av utdelningsbara medel

Koncernens utdelningsbara medel uppgår till 26.737.574,23 euro. Moderbolagets utdelningsbara medel är 17.401.887,49 euro. Styrelsen föreslår en utdelning med 0,27 euro per aktie för år 2002, sammanlagt 6,2 miljoner euro.

Hallintoneuvosto

HK Ruokatalolla ei ole hallintoneuvostoa.

Hallitus

HK Ruokatalon hallituksessa on viisi jäsentä. He edustavat yhtiön merkittävimpiä omistajia ja yhtiön kannalta tärkeää kansainvälistä asiantuntemusta.

Hallitukseen kuuluu yhtiöjärjestyksen mukaan 5-7 jäsentä. Varsinainen yhtiökokous valitsee kaikki hallituksen jäsenet vuodeksi kerrallaan ja vahvistaa samalla heidän palkkionsa. Omaksutun käytännön mukaan tuottajien edustajilla on enemmistö HK Ruokatalon hallituksessa.

Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Yhtiöjärjestyksen mukaan puheenjohtaja ei saa olla yhtiön palveluksessa.

Hallitus kokoontuu tarpeen mukaan. Vuoden 2002 aikana se piti 14 kokousta.

Yhtiön toimitusjohtajan valitsee hallitus, joka myös päättää hänen palkastaan ja muista etuuksista. Työsopimuksen mukaan toimitusjohtajalla on oikeus eläkkeelle siirtymiseen 60-vuotiaana.

Palkkiot

Johdon palkat ja palkkiot olivat yhteensä 1,14 miljoonaa euroa. Siitä 0,06 miljoonaa euroa oli hallituksen jäsenille maksettua palkkioita ja 1,08 miljoonaa euroa toimitusjohtajille ja heidän sijaisilleen maksettua palkkoja luontoisetuineen. Erillisiä osapalkkioita ei maksettu.

Yhtiöllä ei ole erityistä optio-ohjelmaa hallituksen jäsenille eikä johdolle. Toimitusjohtajalla ja muulla operatiivisella johdolla oli muun henkilöstön tavoin vuonna 1998 tilaisuus osallistua henkilöstöantiin, johon liittyi optio-oikeus. Henkilöstöannin ehtoja selostetaan tilinpäätöksen liitetiedoissa sivulla 36.

Henkilöstön tulospalkkiojärjestelmän mukaisesti kotimaan henkilökunnalle maksettiin vuodelta 2002 bonuspalkkiota. Palkkio oli saman suuruinen kaikille ja se koski myös toimitusjohtajaa ja muuta operatiivista johtoa. Bonuspalkkiota selostetaan hallituksen toimintakertomuksessa sivulla 24.

Yhtiön hallinto

Johdon osakkeenomistus

Yhtiön hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja omistivat vuoden 2002 lopussa yhteensä 69.850 A-osaketta, mikä vastasi 0,30 prosenttia kaikista osakkeista ja 0,06 prosenttia äänistä.

Lisäksi toimitusjohtaja omisti vuoden 1998 henkilöstöannin perusteella optio-oikeuksia, joilla voidaan merkitä 40.000 uutta A-osaketta 1.2.2002 - 31.1.2004 välisenä aikana. Se olisi 31.12.2002 vastannut 0,17 prosenttia osakemäärästä ja 0,03 prosenttia äänimäärästä.

Sisäpiiri

Helsingin Pörssin, Keskuskauppakamarin ja Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliiton valmisteleva sisäpiiriohje otettiin HK Ruokatalossa käyttöön 1.3.2000.

Sisäpiiriin kuuluvat lain perusteella pysyvästi hallituksen jäsenet, tilintarkastajat ja toimitusjohtaja. Yhtiön päätöksellä sisäpiiriin kuuluvat lisäksi konsernin johtoryhmä sekä toimitusjohtajan ja talousjohtajan sihteerit, taloushallinnon päälliköt, group controller, konsernin ja sen keskeisimpien yksiköiden tuloslaskennasta vastaavat ja viestintä sekä pääomistajan hallitus ja pääomistajan hallintoneuvoston puheenjohtajat.

Vuoden 2003 alkaessa HK Ruokatalon sisäpiirirekisteriin oli merkittynä 35 henkilöä. Heidän kaupankäyntikieltonsa alkaa 30 vuorokautta ennen osavuositarkastuksen ja tilinpäätöstiedotteen julkistamispäivää.

Tilintarkastajat

VARSINAISET TILINTARKASTAJAT

Kauko Lehtonen, kauppatieteiden maisteri, KHT, Turku
Pekka Nikula, ekonomi, KHT, Helsinki

VARATILINTARKASTAJAT

Jari Henttula, kauppatieteiden maisteri, KHT, Turku
Mika Kaarisalo, kauppatieteiden maisteri, KHT, Turku

Varsinainen yhtiökokous pidettiin 15.4.2002.

Hallitus

HK Ruokatalon hallitus. Eturivissä ovat vasemmalta puheenjohtaja Marcus H. Borgström ja varapuheenjohtaja Pentti Virtanen. Takana seisovat vasemmalta Lars Danell, Simo Palokangas ja Markku Aalto.

Marcus H. Borgström (synt. 1946)
Hallituksen puheenjohtaja 1997-, jäsen 1995-, maa- ja metsätaloustieteiden maisteri, maanviljelysneuvos

Borgström on maanviljelijä Sipoosta. Hän on mm. Hankkija-Maatalous Oy:n hallituksen jäsen, Itä-Uudenmaan Osuuspankin hallintoneuvoston puheenjohtaja ja Veritas vahinkovakuutusyhtiön hallituksen jäsen, Osuuspankkien eläkekassan hallintoneuvoston puheenjohtaja sekä Osuuskauppa Varubodenin hallintoneuvoston jäsen. Lisäksi hän on LSO-osuuskunnan hallituksen jäsen. Aiemmin hän on toiminut mm. hallituksen puheenjohtajana Oy Gustav Paulig Ab:ssä 1983-1991 ja Paulig Oy:ssä 1991-1997. Järjestötoiminnassa Borgström on Euroopan maatalousosuuskuntien järjestön (COGECA) puheenjohtaja, Pellervo-Seuran johtokunnan puheenjohtaja ja Finlands Svenska Andelsförbundin puheenjohtaja. Omistaa 26.500 HK Ruokatalon osaketta.

Pentti Virtanen (synt. 1941)
Hallituksen varapuheenjohtaja 1995-, jäsen 1993-, agrobiologi

Huittislainen maanviljelijä Pentti Virtanen on Huittisten Osuuspankin hallituksen puheenjohtaja ja vuoden 2002 loppuun LSO-osuuskunnan hallituksen jäsen. Omistaa 6.855 HK Ruokatalon osaketta.

Markku Aalto (synt. 1950)
Hallituksen jäsen 1994-

Aalto on maanviljelijä Jämijärveltä. Hän on LSO-osuuskunnan hallituksen puheenjohtaja. Omistaa 900 HK Ruokatalon osaketta.

Lars Danell (synt. 1947)
Hallituksen jäsen 1999-

Ruotsalaista lihateollisuutta pitkään palvellut Danell on Swedish Meats -lihateollisuusyrityksen liiketoiminnan kehittämisestä vastaava johtaja. Hän on aikaisemmin toiminut mm. Ruotsin osuusteurastamoiden keskusjärjestön Slakteriförbundin toimitusjohtajana. Danell on useiden liha-alan yritysten ja niiden alihankkijoiden hallituksen jäsen, mm. Ellco Foods AB, Kontrollhudar International AB, Aktiebolaget O. Annerstedt ja Daka a.m.b.a. Omistaa 4.000 HK Ruokatalon osaketta.

Simo Palokangas (synt. 1944)
Hallituksen jäsen 1994-2001, 2002-, toimitusjohtaja, agronomi

Palokangas on työskennellyt yli 30 vuotta elintarvikealalla. HK Ruokatalo Oyj:n toimitusjohtajana hän on ollut vuodesta 1994 lähtien ja hallituksen jäsenenä melkein yhtä pitkään. Hän on myös LSO-osuuskunnan toimitusjohtaja ja hallituksen jäsen vuodesta 1994. Hän on AS Rakvere Lihakombinaatin ja AS Talleggin hallintoneuvoston puheenjohtaja sekä Sokolów S.A:n (Puola) hallituksen jäsen syksystä 2002. Palokangas on aikaisemmin ollut Munakunnan toimitusjohtaja 1979-1987 sekä Lännen Tehtaat Oy:n toimitusjohtaja 1987-1994 ja hallituksen puheenjohtaja 1990-1994. Hän on nykyisin myös mm. Elintarviketeollisuusliiton hallituksen työvaliokunnan jäsen ja Turun Yliopistosäätiön hallituksen jäsen. Omistaa 31.595 HK Ruokatalon osaketta sekä henkilöstöosakkeisiin liittyneitä optio-oikeuksia, joilla voi merkitä 40.000 uutta A-osaketta.

Johtoryhmä

Simo Palokangas (synt. 1944) *Toimitusjohtaja, agronomi*

Esitelty edellä.

Matti Perkonoja (synt. 1949) *Talousjohtaja ja toimitusjohtajan varamies, ylioppilasmerkonomi*

Perkonojalle kuuluvat talousasiat ja hallinto, tietohallinto sekä konsernin kehittäminen työyhteisö- ja laatuasioineen. Perkonoja on ollut liha-alalla 1970-luvulta saakka. Hän tuli konsernin palvelukseen 1993 ja oli ennen nykyistä tehtäväänsä yksikönjohtajana ja kaupallisena johtajana ja sitä ennen Broilertalo Oy:n toimitusjohtaja. Perkonoja on AS Rakvere Lihakombinaatin hallintoneuvoston jäsen.

Omistaa 6.000 HK Ruokatalon osaketta sekä henkilöstöosakkeisiin liittyneitä optio-oikeuksia, joilla voi merkitä 30.000 uutta A-osaketta.

Seppo Ohvo (synt. 1952) *Kaupallinen johtaja, ylioppilasmerkonomi*

Ohvon vastuulle kuuluu vähittäiskauppa- ja suurtalousmyynti, markkinointi ja tuotekehitys sekä vienti. Ohvo on tullut konserniin 1993 Broilertalon myyntitehtäviin. 1998 hän siirtyi myyntijohtajaksi emoyhtiön myyntiorganisaatioon. Ennen nykyistä tehtäväänsä Ohvo toimi HK Ruokatalon tuotantojohtajana.

Omistaa 1.000 HK Ruokatalon osaketta sekä henkilöstöosakkeisiin liittyneitä optio-oikeuksia, joilla voi merkitä 5.000 uutta A-osaketta.

Jari Leija (synt. 1965) *Tuotantojohtaja*

Helmikuussa 2001 johtoryhmän jäseneksi tullut Leija vastaa teurastamo- ja leikkaamoteollisuudesta, lihavalmisteen ja valmisruokateollisuudesta sekä lähettämölogistiikasta. Leija on aikaisemmin ollut mm. logistiikkapäällikkönä ja Vantaan tehdaspäällikkönä. Konsernin palvelukseen hän on tullut 1993.

Ei omista HK Ruokatalon osakkeita.

Raimo Laine (synt. 1943) *Raaka-aineryhmän johtaja, kauppateknikko*

Laineen vastuualueeseen kuuluu liharaaka-aineen hankinta, raaka-aineen ohjaus ja materiaaliostot. Raimo Laine on tullut konsernin palvelukseen 1964 ja ollut enimmänsä aikaa myyn-

nin eri tehtävissä, muun muassa pitkään myyntijohtajana.

Omistaa 1.000 HK Ruokatalon osaketta sekä henkilöstöosakkeisiin liittyneitä optio-oikeuksia, joilla voi merkitä 5.000 uutta A-osaketta.

Reijo Kiskola (synt. 1954) *Broilertalo Oy:n toimitusjohtaja, meijeriteknikko*

Kiskolan johtama Broilertalo vastaa konsernissa siipikarjanlihan hankinnasta ja tuotannosta. Kiskola on ollut Broilertalon toimitusjohtaja toukokuusta 2001 lähtien. Sitä ennen hän oli pitkään meijerialalla, viimeksi kahdeksan vuotta Osuuskunta Satamaidon toimitusjohtajana. Ei omista HK Ruokatalon osakkeita.

Kimmo Piironen (synt. 1948) *Henkilöstöryhmien edustaja konsernin johtoryhmässä*

Maaliskuussa 2002 johtoryhmän jäseneksi tullut Piironen on Tampereen tehtaan työntekijöiden entinen pitkäaikainen pääluottamusmies ja työyhteisövalmentaja. Nykyisin hän toimii Tampereen toimipaikan muutosvalmentajana. Hän on ollut konsernin palveluksessa vuodesta 1985 lähtien.

Ei omista HK Ruokatalon osakkeita.

Ilkka Häyhä (synt. 1947) *Baltia-ryhmän johtaja, diplomi-insinööri*

Häyhän vastuualueeseen kuuluu AS Rakvere Lihakombinaatin ja AS Talleggin toiminta Baltiassa. Hän on AS Rakvere Lihakombinaatin hallintoneuvoston jäsen ja AS Baltic Poultryn toimitusjohtaja. Häyhä tuli konserniin 1996 Broilertalo Oy:n toimitusjohtajaksi. Sitä ennen hän oli pitkään Saarioisten palveluksessa, viimeksi Ruoka-Saarioinen Oy:n toimitusjohtajana.

Omistaa 2.000 HK Ruokatalon osaketta sekä henkilöstöosakkeisiin liittyneitä optio-oikeuksia, joilla voi merkitä 10.000 uutta A-osaketta.

Hallituksen ja johtoryhmän sihteerinä toimii diplomikirjeenvaihtaja Eva-Stina Engberg.

Simo Palokangas

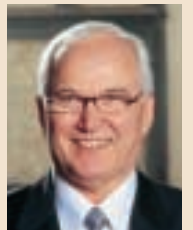
Matti Perkonoja

Seppo Ohvo

Jari Leija

Raimo Laine

Reijo Kiskola

Kimmo Piironen

Ilkka Häyhä

Yhteystiedot

HK RUOKATALO OYJ

(Pääkonttori, taloushallinto, vienti,
lihavalmisteteollisuus)
PL 50 (Kaivokatu 18)
20521 Turku
puh. (02) 267 6111
telekopio (02) 250 1707
sähköposti: etunimi.sukunimi@hk-ruokatalo.fi
www.hk-ruokatalo.fi

(Lihavalmiste- ja valmisruokateollisuus, myynti,
markkinointi, tuotekehitys, jakelukeskus)
PL 49 (Väinö Tannerin tie 1)
01511 Vantaa
puh. (09) 827 01
telekopio (09) 827 02348
sähköposti: etunimi.sukunimi@hk-ruokatalo.fi

(Teurastamo- ja leikkaamoteollisuus)
Teollisuuskatu 17
30420 Forssa
puh. (03) 412 51
telekopio (03) 412 5415
sähköposti: etunimi.sukunimi@hk-ruokatalo.fi

(Valmisruokateollisuus)
Pajakatu 2
11130 Riihimäki
puh. (09) 827 01
telekopio (09) 827 02504
sähköposti: etunimi.sukunimi@hk-ruokatalo.fi

(Lihan jatkojalostusteollisuus, jakelukeskus)
Kolismaankatu 1
33310 Tampere
puh. (03) 315 771
telekopio (03) 345 0969
sähköposti: etunimi.sukunimi@hk-ruokatalo.fi

LSO FOODS OY

(Hankinta ja neuvonta)
Turuntie 4
30100 Forssa
puh. (03) 415 91
telekopio (03) 433 4363
sähköposti: etunimi.sukunimi@lso.fi
www.lso.fi

BROILERTALO OY

(Broilerituotanto, hankinta, myynti,
markkinointi, hallinto)
Kariniementie 2
27510 Eura
puh. (02) 839 991
telekopio (02) 865 1634
sähköposti: etunimi.sukunimi@broilertalo.fi

(Kalkkuna- ja kanatuotanto, kypsät siipikarjalosteet)
Säkyläntie 120
27800 Säkylä
puh. (02) 839 981
telekopio (02) 867 1215
sähköposti: etunimi.sukunimi@broilertalo.fi

FOOD KULJETUS OY

(Eläin- ja tuotekuljetukset)
PL 50 (Kaivokatu 18)
20521 Turku
puh. (02) 267 6290
telekopio (02) 267 6288
sähköposti: etunimi.sukunimi@hk-ruokatalo.fi

AS RAKVERE LIHAKOMBINAAT

(Tuotanto, myynti ja markkinointi Baltiassa)
Roodevälja küla
Sõmeru vald
44305 Lääne-Virumaa
Estonia
puh. +372 32 29211
telekopio +372 32 29300
sähköposti: etunimi.sukunimi@rlk.ee
www.rlk.ee

AS TALLEGG

(Tuotanto, myynti ja markkinointi Baltiassa)
Saha tee 18, Loo
Harju mk 74201
Estonia
puh. +372 6 107 012
telekopio +372 6 107 060
sähköposti: tallegg@tallegg.ee
www.tallegg.ee

RIGAS MIESNIEKS A/S

(Tuotanto, myynti ja markkinointi Latviassa)
Atlasiela 7
1026 Riga
Latvia
puh. +371 7 368 643
telekopio +371 7 339 180
sähköposti: miesnieks@miesnieks.lv

